

Naročnina

za državo SHS:

na mesec . . . . . Din 20
za pol leta 120
za celo leto 240

za inozemstvo:

mesečno . . . . . Din 30

Sobotna izdaja:

celoletno

v Jugoslaviji . . . . . Din 60

v inozemstvu 80

SLOVENEK

S tedensko prilogo „Ilustrirani Slovenec“**Cene inseratov:**Enostolpna petlitna vrsta
mali oglasi po Din 1'50 in
Din 2'—, večji oglasi nad
45 mm višine po Din 2'50,
veliki po Din 3'— in 4'—,
oglas v uredniškem delu
vrstica po Din

Pri večjem naročilu popust.

Izhaja vsak dan izzemski
ponedeljka in dneva po
prazniku ob 4. uri zjutraj.

Poština plačana v gotovini.

Uredništvo je v Kopitarjevi ulici 6/III. Rokopis
se ne vračajo; nefrankirana pisma se ne spre-
jemajo. Uredništva telefon 50, upravništva 328.**Političen list za slovenski narod.**Uprava je v Kopitarjevi ulici 6. Čekovni račun:
Ljubljana 10.650 in 10.349 (za inserate) Sara-
jevo 7.563, Zagreb 39.011, Praga in Dunaj 24.797.**Naš dialekt.**

Ali so Srbi politiki ali niso? Tako smo se vpraševali Slovenci ob dr. Kulovčevem članku »Kam plovemo?«. Naravnost bi vsakomur bilo, če bi vprašanje postavili tako: Ali smo bratje ali nismo? Toda sedemletna šola nas je izmodrila tako daleč, da nam zbuja ta beseda le še sram kakor nekaj, s čimer smo se enkrat osmešili. Ostanimo torej pri vprašanju: ali so Srbi, v kolikor stremijo za velesrbstvom, politiki ali niso?

Predvsem ugotovimo, da velesrbstvo ne živi morda samo v par zmedenih glavah Čokorilove vrste, marveč se tačas v državi vdejuje z najmerodajnejšim mest. To ni nobena tajnost in je celo ljubljansko »Jutro« opetovano pisalo o velesrbskih težnjah sedanjih vladajočih srbskih krogov, proti katerim da se morajo boriti demokratični zastopniki v vladi in skupščini. Vsa naša notranja in zunanja politika — zunanja še prav posebno, za kar je najnovejši dokaz ravnanje našega zastopstva na interparlamentarni konferenci o narodno-manjšinskem vprašanju v Washingtonu in Otawi, kjer niti z besedo ni omenilo naših zaslužjenih bratov na Koroškem in v Italiji! — nosi velesrbski značaj. Velesrbsko mišljenje je danes na centralnih mestih merodajno, narodno enotna, velikosrbska država je tem krogom cilj.

Velikosrbska miselnost teh krogov je nuzadnje zelo umiljiva in v naprej vemo, da bi bil prazen trud, ako bi jih opozarjali, da velesrbska zamisel sedanje države negira zgodovinska in moralna dejstva, ki so ustvarila to državo, negira bratstvo in enakopravnost, negira pravo narodne samoodločbe, v imenu katerih in po katerih načelih se je ustanovila Jugoslavija. — Drugo vprašanje pa je, če je ta zamisel ustvarljiva? In tu se začne naš dvom nad politično zrelostjo danes odločujočega dela srbskega naroda.

Mi pravimo: velesrbska državna ideja je v okvirju, ki bi obsegal slovenske in hrvatske zemlje, neuresničljiva. Ni je sile na svetu, ki bi mogla živ, zaveden narod izneveriti samemu sebi. Priča za to so nam Irci, Poljaki v bivši Rusiji in Nemčiji, Ukrajinci, Italijani v bivši avstrijski Gornji Italiji, predvsem pa mi Slovenci in Hrvati in sami Srbi, v kolikor so živeli pod bivšo Avstroogrsko. Ne le, da se mogočim narodom, ruskemu, nemškemu in avstro-madžarskemu ni posrečilo potučiti svojih narodnih manjšin, marveč so te manjšine s svojim moralnim in fizičnim odporom postale zanje usodne; Angleži, kakor vsikdar modri politiki in državniki, so se sami uklonili zahtevam irskega naroda in mu priznali najobsežnejšo samovlado, in to po najmočnejši zmagi v svetovni vojni!

Toda, bo kdo ugovarjal, v našem slučaju ne gre za raznarodenje, marveč le za sprejem drugega, sorodnega narečja. Tako vsaj piše »Pokret«. Dobro, pa denimo, da govorimo po tej logiki Srbohrvati in Slovenci samo vsak svoje jugoslovansko narečje. Nastane vprašanje, katero narečje naj se žrtvuje drugemu? Srbohrvati pravijo: Slovensko, ker je Slovencev najmanj. Ne boš! pravimo Slovenci, število nima pri tem nič govornika. Kar je vam drago, je nam milo. Svoj jezik smo do danes gojili in ga visoko izobrazili, v njem nam je zasvetila krščanska vera in kultura, po njem smo vstopili v krog omikanih narodov; naš jezik je posoda naše duševnosti, shramba naših kulturnih zakladov. Ta jezik nas je rešil, da nismo vtonili v tujem morju, temu jeziku se imamo i Slovenci i Srbohrvati zahvaliti, da teče danes naša narodna meja nad Dravo in nad Muro in ne pod Sotlo, ta jezik nam daje neodtujljivo pravico do severozapadne in severne obale Jadranskega morja. In ta jezik naj sedaj zavržemo kakor kako tujo počestno popevko?!

Sicer se pa velesrbski krogi zelo motijo glede Hrvatov, misleč, da jih imajo že v žepu. Nikdar ne bodo Hrvati pristali na velesrbsko ureditev te države, prav kakor velesrbi ne mislijo resno na dualizem, marveč bi Hrvate le radi izrabili proti Slovincem. Naj pride še sto Stefanov in Pavlov Radičev — čez velesrbski most Hrvatov ne spravijo. Predolgo že žive Hrvatje svoje lastno politično in kulturno življenje. Hrvatski narod je raztrgal že nekaj sramotnih »nagodb«, ki so jih bili sklenili njegovi politični voditelji in šel preko njih svojo pot. Tako se bo zgodilo tudi Radičevi »nagodbi« — če ne danes, pa jutri.

Narodna skupščina.

SPECIALNA DEBATA O INVALIDSKEM ZAKONU. — JUGOSL. KLUB PREDLAGA VRNITEV NAČRTA ODBORU. — GOVOR POSL. ŽEBOTA. — OSTRA KRITIKA. — SLOVENSКИ INVALIDOM SE GODE NAJHUJŠE KRIVICE. — MINISTER SIMONOVIC BRANI NAČRT. — VLADNA VEČINA SPREJELA OSEM ČLENOV IN ODBILA VSE IZPREMINJEVALNE PREDLOGE.

Belgrad, 5. nov. (Izv.) Danes se je v zbornici pričela podrobna razprava o invalidskem zakonu. Jugosl. klub je sprožil predlog, naj bi se zakonski načrt vrnil odboru. Nato sta poslanca Kremžar in Bazala kot poročevalca manjšine istotako vložila predlog pri predsedniku narodne skupščine, naj se načrt vrne odboru.

Nato se je pričela razprava o I. pogl. V imenu Jugosl. kluba je govoril Franjo Žebota. Uvodoma je naglasil, da ubogi invalidi že nad sedem let zamažajo, da se jim zboljša njihov bedni položaj. Sedanji načrt je samo pesek v oči tisočim in tisočim invalidov v državi. Če ne bi bili izvenparlamentarni krogi vrgli Davidović-Korošičeve vlade, bi danes Jugoslavija imela dober invalidski zakon, kakor so ga želeli invalidi sami. Sedanji je tako skrupulacelo, tako polovično delo, vsebuje toliko nesocialnosti in krivic proti ubogim invalidom, da poslanci SLS po svoji vesti nikakor ne morejo glasovati za tak zakon. Če bi mi glasovali za tak načrt, bi s tem glasovali za bedo invalidov, ne pa za zboljšanje njih žalostnega položaja.

Nato je obširno govoril o podrobnostih prvega dela, o čl. 1—8. S podatki je dokazoval, da je načrt nesprejemljiv. Zato predlaga, naj vlada to skrupulacelo umakne in vrne odboru. Pri novem načrtu naj se ozira na te zahteve invalidskih organizacij.

Govornik opisuje krivice, ki se gode invalidom v Sloveniji in na Hrvaškem. Komisije so na tisoče težkih invalidov reducirale in jih tako protizakonito prepustile najžalostnejši usodi. V komisijah pri pregledovanju se je z invalidi postopalo vse preje, kakor pravično in človeško. Če se kdo pritoži, zagrmijo nad njim: »Marš, napolje!« Hujše krivice se godijo pri podeljevanju trafik. Glavne zaloge dobijo banke, ne pa invalidi. Trafike dobivajo vojni dobičkarji, invalidom jih jemljejo. Isto je z gostilniškimi koncesijami. Begataši jih dobe, kjer jih hočejo. Invalidom se prošnje a limine odbijajo.

Za svoje trditve navaja več drastičnih slučajev, kako so Žerjavci v Sloveniji postopali z invalidi. Končno dokazuje, da so občine, oziroma davkoplačevalci v Sloveniji plačali že l. 1923. in 1924. desetkrat več na davkih, nego so iz tega fonda dobili invalidi invalidnine. Vprašuje ministra za socialno politiko in za finance, kam je izginila ta ogromna razlika?

Zato govornik izjavlja, da mora iz teh vzrokov glasovati proti zakonskemu načrtu, in da bodo tudi njegovi tovariši glasovali proti, dokler ne bo prišel na vrsto boljši zakon, ki bo invalidom pomagal.

Iz radikalnega kluba.**TEŽKE OBTOŽBE KMETSKIH POSLANCEV PROTI SEDANJEMU REZIMU.**

Belgrad, 5. nov. (Izv.) Popoldne se je vršila v radikalnem klubu seja. Na dnevnem redu so bili predlogi nekaterih poslancev glede redukcije uradništva, predvsem, da se iz drž. službe odpustijo vse ženske. O tem se je razvila dolga debata, ki je postala zelo zanimiva. Posamezni poslanci so namreč pričeli kritizirati delovanje ministrov. Predvsem so kmetški poslanci napadli fin. ministra. Kmetški radikalni poslanci so se bridko pritoževali nad zapostavljanjem kmetškega stanu pod sedanjo vlado, češ, da take protiljudske in protikmetške politike še ni bilo nikdar. Dokler je bila sama homogena radikalna vlada, je bilo še mogoče izhajati. Sedaj se je kmetu obrnilo na slabše, odkar vlada »seljačka demokracija«.

Zato ponavljamo, da je prizadevanje za izvedbo velesrbstva, za nasilno posrbljenje Slovencev jalov posel, nevreden politično zrelega naroda. Škoda je le moči, ki jih tratimo v tem napadalnem in obrambnem boju, ko bi imeli toliko razloga, da se pošteno sporazumemo in složno delamo za skupno uveljavljanje v svetu

Nato je govoril Agatonović (Dav. dem.), ki je kritiziral invalidski zakon.

Prvo poglavje je branil minister za socialno politiko Simonović.

Po njegovem govoru je bilo glasovanje. Najpreje je dal predsednik na glasovanje predlog poslancev Kremžarja in Bazala, naj se načrt vrne odboru. Predlog je bil od večine odklonjen. Nato se je vršilo glasovanje o posameznih členih. Posl. Kremžar je stavil k temu poglavju izpreminjevalne predloge. Minister Simonović je izjavil, da jih ne sprejme, češ da so bili prepoznano vloženi in da jih ni mogel proučiti. (Posl. Kremžar protestira: »Sem kot poročevalec manjšine stavljal predlog, ki sem ga stavil že v odboru. Zato predlagam, naj se načrt vrne odboru, da bo mogel minister naše predloge proučiti.«)

Nato je večina avtomatično sprejela osem členov in odbila spreminjevalne predloge. Radičevci so glasovali kot en moč; a od radikalov se jih je precej odstranilo. Jutri se bo razprava v podrobnostih nadaljevala. Na vrsti je drugo poglavje.

Zanimivo je, kako stališče bodo zavzeli k temu invalidi, ki so bili pod Davidovičevlo vlado vedno v Belgradu in jim je vlada vedno ustregla, sedanja vladna večina pa odbija vse predloge, posebno predloge za zboljšanje gmetnega položaja invalidov.

Belgrad, 5. nov. (Izv.) Z ozirom na energični odpor opozicije in invalidskih organizacij je tekom današnje debate minister za socialno politiko Simonović izrazil zastopnikom opozicije željo, da bi se z njimi razgovoril o njihovih predlogih. Popoldne ob štirih so se slišali minister Simonović in posl. Bazala, Kremžar, Agatonović, Groh in Vujić. Pretresali so II. poglavje, ki je jutri na vrsti. Minister je pristal na nekatere male predloge.

Znatno je omiljen čl. 32. glede občin in zasebnih podjetij, ki bi bile po dosedanjem načrtu prisiljene sprejeti v službo toliko invalidov, kolikor bi jih minister predpisal. Sedaj se ne bodo vse občine silile, ampak se bo sporazumno z občinskimi odbori in invalidskimi organizacijami rešilo, katera občina bi sploh mogla kakega invalida zaposliti. Pri predlogu, naj se invalidi oproste invalidnine in davka na ročno delo, se je minister začudil, da invalidi sploh plačujejo invalidski davek in davek na ročno delo.

Dejal je, da je zato, da se tega davka oproste, da pa mora preje govoriti s fin. ministrom. Zato se bo o tem vprašanju odločevalo še pozneje, ne pri drugem poglavju. Sploh se to poglavje ne bo bistveno zboljšalo.

Posvetovanje opozicije z ministrom se bo jutri popoldne nadaljevalo.

kalni klub in polože za svojo kmetško politiko račune, o njihovih poročilih pa naj se v radikalnem klubu razpravlja, da se zadeve razčistijo.

Usoda Radičevega portfelja.

Belgrad, 5. nov. (Izv.) Komedij. z Radičevim vstopom v vlado, ki so jo s tako vnmemo predstavljali celemu svetu njegovi pristaši, se je za njega spremenila v tragif. medijo. Radič je bil radi te stvari že trikrat v Belgradu. Vsakokrat se je vrnil razočaran, vedno z novimi pogoji, ki jih narekuje Pašić. Pašić zahteva od Radiča še nadaljnega ponižanja. Sedanje mu še ni zadosti.

Predvsem je zanimivo dejstvo, kakor smo že poročali, da zahteva Pašić od Radiča predvsem, da postane poročevalec. Sedaj postati postati poslanec je zelo težko, dokler ne bo novih volitev. Po novih volitvah pa tudi Radič ne bo mogel več igrati te vloge kot jo igra danes. Kajti Radiča zapuščajo njegovi pristaši v vseh pokrajinah.

Tudi belgrajsko časopisje poroča o tej smoli, ki jo je imel Radič pri svojem zadnjem nastopu, in piše, da stoji Pašić na stališču, da mora Stjepan Radič prej priti v parlament, potem šele v vlado.

Parlamentarni krogi so nasprotni takemu izigravanju Stjepana Radiča in so mnenja, da bi kljub temu, da Radič ni poslanec, bilo potrebno, da stopi v vlado in s tem prevzame odgovornost za ono politiko, ki jo vodi sedaj njegova stranka v vladi.

Samim radičevcem je stvar zelo neljuba. Posebno je neljuba radičevskim ministrom, ki bodo morali nositi vso odgovornost za svoj sedanji nastop. Oni namreč upajo, da bi se njihov bedni položaj z Radičevim vstopom v vlado na bolje obrnil, ker bi se Radiču kot ministru mogoče posrečilo, da bi bili Radičevi ministri vsaj malo bolj upoštevani kakor dosedaj.

Med radičevskimi poslanci je opažati vedno večjo potrtost. Predvsem jih spravljajo v obup poročila o gibanju med volivci. Do zadnjega časa so bili volivci precej pasivni, sedaj pa nastopajo odkrito proti njim in vabijo opozicijske poslance v svoja okrožja, da jim razložijo dogodke, ki so se odigrali v zadnjih mesecih. Radičevi poslanci si ne upajo več med svoje ljudstvo. Tudi Radič ne!

V vseh belgrajških krogih mnogo komentirajo dejstva, da se Radič dozaj ne upa nikamor na shode v Hrvatski, prej pa je bil vedno na agitaciji. Na njegovo širokoustjenje, da bo šel v Slovenijo in da bo tam začel agitirati, se gleda tu s pomilovanjem. Bolje bi bilo, da gre med hrvatske osleparjene volivce poročat o svojem sedanjem položaju v vladi in o vlogi, ki jo igrajo on in njegova stranka. Reševati g. Pucelj je brezplodna stvar. Slovensko ljudstvo ga je dovolj spoznalo, spoznalo tako, kakor Radiča in ne bo nič opravil, kakor tudi sam g. Pucelj ne.

Za višjo pedagoško šolo v Ljubljani.**Značilen odgovor ministra prosvete poslanec Sušniku.**

Belgrad, 5. novembra. (Izv.) Kakor smo svoječasno poročali, je poslanec Sušnik vložil na prosvetnega ministra vprašanje in zahteval, naj se osnuje v Ljubljani višja pedagoška šola. Na to zahtevo mu je prosvetni minister Vukičević poslal sledeči odgovor: »Ne samo, da mi je iz proračunskih ozirov to nemogoče storiti, sem tudi mnenja, da bi bila taka šola v Ljubljani odveč z ozirom na to, da je v Sloveniji zelo malo število meščanskih šol, in ker obstoja že v Zagrebu in Belgradu višja pedagoška šola, ki popolnoma zadostujeta potrebam Slovenije v tem pogledu. — Da bi se pa vendar spopolnil nedostatek učenja slovenskega jezika na višji pedagoški šoli v Zagrebu in Belgradu, bi se mogla osnovati katedra za slovenski jezik, ako bi se zato prijavilo zadostno število slušateljev.«

Prinašamo ta odgovor prosvetnega ministra dobesedno, da vidijo naši ljudje, kakšna prosvetna politika se danes vodi. Opozarjamo vse slovenske slušatelje in slušateljice na višji pedagoški šoli v Zagrebu in Belgradu, da se z ozirom na ta ministrov odgovor javijo za slovenski jezik, da se izpolni vsaj ta obljuba prosvetnega ministra.

Če pa so Srbom prav naša zemlja, naša naravna in kulturna bogastva, naše delovne in obrambne sile, jim mora biti prav tudi naš jezik in naša vera, jim moramo biti prav Slovenci kot polnopraven, neodločujoč član državne zajednice.

To je naš slovenski — dialekt! X.

»Prosvetna« politika ministra Pribičevića.

SENZACIONALEN PROCES V ZAGREBU. — STRAHOVITE OBTOZBE PRIC. — ZAVEDNOST IN MOZATOST HRVATSKIH UČITELJEV.

Zagreb, 5. novembra. (Izv.) V Zagrebu in po vsi Hrvatski je vzbudila velikansko senzacijo obravnava o tožbi, ki jo je bil vložil tajnik samostojnodemokratske stranke g. Stevo Stojanović proti uredniku »Hrvata« g. dr. Slavku Cihlaru zaradi nekega članka, ki ga je objavil dr. Cihlar o preganjanju hrvatskih učiteljev pod Pribičevićevo vlado.

Na razpravo je prišlo veliko število učiteljev in časnikarjev, ki jih zanima proces zato, ker je to prvi večji proces po novem tiskovnem zakonu.

Sodnemu dvoru predseduje sodni svetnik Malvić, votanta sta pa gg. Mrnjavič in Zorović. Obtoženca brani odvetnik Ivica Kovačević, tožitelja pa zastopa dr. Radošević.

iz obtožnice.

Kredsednik je otvoril razpravo ob 9. uri dopoldne. Ko končanih formalnostih se prebrali obtožnico, iz katere posnemamo glavni del inkriminiranega od dr. Cihlara napisanega članka:

»Znano je, da je Pribičević uničil na tisoče hrvatskih ekzistenc. V mrzlih zimskih nočeh je moralo na tisoče hrvatskih učiteljskih rodbin zapustiti svoje domove med jokom in stokom nedolžnih otrok.«

Nato polemizira dr. Cihlar v svojem članku proti nekemu zagrebškemu časnikarju, ki ni protestiral proti takemu preganjanju, ampak je celo branil Steva Stojanovića, ki je bil eden glavnih Pribičevićevih »maherjev« in odgovorni funkcionar Pribičevićeve stranke na Hrvatskem.

Obtožnica trdi, da je dr. Cihlar s tem, da označil Steva Stojanovića kot Pribičevićevega »maherja« in njegovega sokrivca, zagrešil zločin obrekovanja, da ga pred javnostjo onemogoči in uniči.

Ko je bila obtožnica prebrana, je dr. Cihlar izjavil, da nastopa dokaz resnice in prosi, da se zaslusijo priče.

Strahovita obtožba.

Prva priča je g. Ivan Tomašić, predsednik »Saveza hrvatskih učitelja« in urednik »Hrv. Učitelja«.

Priča pripoveduje, kako so »jugoslovenski« učitelji že l. 1921. poskušali, kako bi spravili »Savez hrvatskih učitelja« pod komando UJU. Ker se pa hrvatski učitelji niso udali, so jim nasilno vzeli njihovo društveno imovino s pomočjo policije. To se je zgodilo pod patronanco prvakov Pribičevićeve stranke v Zagrebu. L. 1924. je UJU zahtevalo, da se prepíše premoženje »Saveza« tudi v zemljiški knjigi na UJU. Zahvaliti se mora »Savez« le odločnosti in pravičnosti višjega sodišča in pa Stolu sedmorice v Zagrebu, da se ta krivica ni zgodila.

Kakor nad imovino »Saveza« so hoteli zagospodariti člani UJU tudi nad hrvatskim učiteljstvom samim. Organizacije UJU so pošiljale hrvatsko mislečim učiteljem svoje »pristupnice« in so obljubovali onim, ki pristopijo UJU, lepa napredovanja. Šolski nadzornik v Gospiću pa je izdal sledeči ferman: »Nihče ne more postati učitelj, kdor ni član UJU; kdor pa je že učitelj, a še ni član UJU, se ga mora iz službe odpustiti!«

V kulturni zgodovini nezaslusane strahote pa je moralo pretrpeti zavedno hrvatsko učiteljstvo v dobi, ko je vladal PP režim. Takrat je bilo tekem 2 mesecev prestavljenih 286 hrvatskih učiteljev! Izšla je rezervatna naredba, da se mora vsak premeščen učitelj javiti na svojem novem službenem mestu tekem 48 ur, ne da bi smel čakati na predujem za potne in selitvene stroške, sicer izgubi službo! Prepis te barbarske naredbe predloži priča sodišču. Proti nobenemu izmed premeščenih

učiteljev pa ni bilo nikake disciplinarne preizkave! Največ učiteljev je bilo premeščenih v Srbijo in to v najhujše kraje. V Medjimurju pa je bilo 8 učiteljev odpuščenih iz službe sredi zime, ki so morali takoj z družinami vred zapustiti svoja stanovanja, čeprav so bili vsi brez denarnih sredstev.

»Črni kabinet.«

Priča pripoveduje nadalje, da so se vsa preganjanja vršila na podlagi proskriptivskih list, ki so jih sestavljali v UJU organizirani učitelji. V Pribičevićevi stranki so ustanovili posebno »učiteljsko sekcijo«, ki so jo hrvatski učitelji imenovali »črni kabinet«. Ta sekcija je l. 1923. izdala tudi oklice na učiteljstvo, da agitira za samostojne demokrate.

V dobi, ko so tako brezsmiselno premeščali učitelje, je pa vladala v ministru za prosveto največja zmešnjava. Tako se je zgodilo, da je bilo na eno in isto službeno mesto imenovanih kar po 5 učiteljev, učiteljico Konrad-Gazdovičevu pa so upokojili 2 meseca po njeni smrti.

Končno izpove priča, da smatra tožitelja za sokrivca teh preganjanj, ker je bil tajnik Pribičevićeve organizacije.

Odgovornost političnih SDS-organizacij.

Naslednja priča je poslanec dr. Albert Bazala, upokojeni vseučiliški profesor. Priča izpove, da je bil v nekaterih okrajih odpuščenih iz službe in premeščenih do 50 odstotkov učiteljev. Preganjali so učitelje z vednostjo ali celo na povelje političnih SDS-organizacij. Tako je ravnatelju Kuntariću že pred njegovo premetitvijo povedal neki član SDS, da bo premeščen. Kar se tiče odgovornosti tožitelja, smatra priča, da je odgovoren, ker so bila preganjanja delo one politične stranke, pri kateri je tožitelj bil tajnik, in ker so politični funkcionarji javnosti odgovorni za vse delovanje svojih političnih organizacij.

Senzacionalna izpoved tajnika v ministru za prosveto.

G. Zlatko Kuntarić je bil tajnik v ministru za prosveto. Kot priča izpove, da so začeli hrvatske učitelje in profesorje preganjati že v dobi prevedbe. Kdor je v posebni rubriki zapisal, da je »Hrvat«, je bil reduciran! Nekega učitelja niso prevedli, ker je enkrat od daleč gledal neko radijevsko zabavo! Upokojenih je bilo tudi več izvrstnih šolskih nadzornikov brez vzroka.

»Odkod veste, da so bili izvrstni.« — vpraša predsednik. »Iz aktov v ministru!« — odgovori priča.

Dalje potrди priča, da je prepričan, da so se vsa preganjanja izvršila iz političnih in ne iz stvarnih razlogov.

Iz oči v oči!

Živahen prizor se je odigral med pričo Milanom Novoselovičem, bivšim učiteljem v Medjimurju, in med tožiteljem.

Priča pove, da je bil odpuščen iz službe brez disciplinarne preiskave na povelje poverjenika za Medjimurje.

Predsednik: »Vi ste bili odpuščen brez preiskave?«

Priča: »Da!«

Priča navaja še več sličnih slučajev iz svoje okolice in pripoveduje, kako so orožniki s silo vrgli iz stanovanja učitelja Andreja Strajcarja iz Hodočana.

Predsednik: »Ali poznate Steva Stojanovića?«

Priča: »Poznam ga!«

Predsednik: »Kaj mislite, kdo je odgovoren za preganjanje učiteljev?«

Priča: »Tajništvo samostojno-demokratske stranke v Zagrebu, čigar niti so segale tudi

v Medjimurje. Ko sem se sešel nekoč z g. Stojanovičem v kavarni »Corso« v Zagrebu, mi je rekel Stojanović, da on preganjanje hrvatskih učiteljev odobrava, kajti vsi učitelji morajo postati člani UJU!«

Tožitelj Stojanović imenuje to izpoved »škandal«. »

Predsednik opomni tožitelja, da je priča zaprisežena!

Priča ponovno izjavi, da vztraja na svoji izpovedi. Nato predsednik obravnava priče.

Včeraj se je obravnava nadaljevala. Kako je potekla, poročamo jutri.

Preprečen atentat na Mussolinija.

ZAROTNIKI ZAPRTI. — PREISKAVE PRI PROSTOZIDARJIH.

Rim, 5. nov. (Izv.) Pred nekaj dnevi je policija zvedela, da pripravljajo na Mussolinija atentat. Po daljšem poizvedovanju so doznali, da nameravajo izvršiti atentat na dan fašistovskih slavnosti in da je sedež zarote v hotelu »Dragonik«, ki leži v neposredni bližini palače vnanjega ministrstva. Policija je hotel obkolila in preiskala vse sobe. V neki sobi je našla bivšega poslanca Zambonija, ki je že

vse pripravil za atentat. Policija je Zambonija zaprla. Istočasno so v Turinu prijeli upokojenega generala Luigi Catella, ki je pravkar hotel pobegniti v inozemstvo. Takoj po teh aretacijah je vlada izdala ukaz na vse prefekte da strogo preiščejo prostore vseh prostozidar- skih lož, ki so včlanjene pri rimski prostozidar- skih centrali »Grand oriente«.

Splošna vstaja v Siriji.

V DAMASKU LAKOTA. — OBUPEN POLOŽAJ POSADKE. — DEŽELA POLNA VSTA- SKIH ČET. — VSE SEVERNO OZEMLJE V ROKAH UPORNIKOV.

Jeruzalem, 5. nov. (Izv.) Po zanesljivih poročilih iz arabskih krogov se pripravlja v Siriji splošna revolucija. V Damasku vlada lakota, ker so živila silno draga. Francoske oblasti so znova razdražile prebivalstvo, ker neusmiljeno iztirjavajo od ljudi visoke odškodnine. Na deželi pa vse mrgoli vstaških čet. Sodijo, da se potika po deželi nad 30.000 oboroženih ljudi, ki prodirajo včasih neposredno do Damaska.

London, 5. nov. (Izv.) Iz Damaska poro-

čajo, da je položaj v Siriji vedno bolj kritičen. Pričakovati je močnejših napadov upornikov, Francozi pa skušajo pridobiti Kurde za obrambo Damaska. Vse ozemlje severno od Damaska je prišlo v roke upornikom. V sled tega je promet daleč naokrog ustavljen. Francoska posadka v Damasku je v obupnem položaju in javlja v Pariz, da se nikakor ne bo mogla držati, ako ne dobi znatnega pojačenja v najkrajšem času.

Volivna borba na češkem.

Hlinka in češka vlada.

Praga, 5. nov. (Izv.) »Lidove noviny« poročajo, da računa Hlinkova stranka za absolutno gotovostjo na popolno zmago na Slovaškem pri volitvah. Z ozirom na to razmišljujejo Hlinka in njegovi tovariši, ali naj tudi še nadalje ostanejo zvesti svoji dosedanjim taktiki ali pa naj krenejo na nova pola. Hlinka pravi, da bi vstopil v vlado, toda le pod sledečimi pogoji: Zagotovitev avtonomije za Slovaško ustavnim potom, ministru za Slovaško mora dobiti iste pravice kakor jih ima vlada v Pragi, brez-pogojno priznanje, da so Čehi in Slovaki dva naroda in priznanje v Pittsburgu podpisane pogodbe. Hlinka pravi, da se češka vlada sama poskuša približati Slovakom.

Dr. Korošec v Dalmaciji.

Split, 5. nov. (Izv.) Včeraj sta govorila dr. Korošec in Stjepan Barić v Podgori pri Makarski. Shoda se je udeležilo na stotine kmetov iz bližnje in daljnje okolice. Govornika sta zborovalcem obširno razložila in pojasnila politični položaj. Za svoja izvajanja sta žela burno priznanje in odobravanje. Zborovalci so odločno obsodili za hrvatski narod pogubno politiko Stjepana Radića. V imenu zborovalcev se je dr. Korošec zahvalil v lepem govoru župnik don Pavlinović, ki je ob enem izročil dr. Korošcu tudi več prošelj iz svojega okraja.

SKLEPANJE TRGOVINSKIH POGODB.

Belgrad, 5. nov. (Izv.) Nemški poslanik Olhausen je obiskal pomočnika zunanjega ministra, da se pouči o začetku pogajanj trgovinske pogodbe med Nemčijo in Jugoslavijo. Pogajanja se bodo v kratkem začela, ker se gradivo v zunanjem ministru že pripravlja.

Ravnatoko se pripravljajo gradivo za sklenitev pogodbe s Češkoslovaško, Mažarsko, Francijo in Anglijo. Brž ko bo zbrano vse gradivo se bodo pričela pogajanja s temi državami za sklenitev trgovinske pogodbe.

Hrvatski blok in zajedničarji.

Zagreb, 5. nov. (Izv.) Hrvatski blok je na svoji današnji seji sklenil, da ne bo izvolil posebnega predsedstva, ampak da bodo zastopniki obeh v bloku zastopanih strank reševali skupne zadeve skupno. O priključitvi Hrvatske zajednice h bloku se razpravlja.

Vodstvo HRS zopet v Zagrebu.

Zagreb, 5. nov. (Izv.) V Zagreb so se vrnili Stjepan Radić, Košutić, dr. Maček in Predavec. Na vprašanje, če je že dobil kako obvestilo v svojem vstopu v vlado, je odgovoril Stjepan Radić: »Deslej še nisem prejel nobenega obvestila.«

Poslovanje ljubljanskega prosvetnega šefa.

Interpelacija posl. Sušnika na ministru prosvete.

Belgrad, 5. novem. (Izv.) Poslanec Ant. Sušnik je poslal prosvetnemu ministru pismeno vprašanje radi delovanja prosvetnega načelnika g. dr. Pestotnika in Ljubljani. V svojem vprašanju navaja poslanec nekatere drastične slučaje o njegovem delovanju; predvsem poudarja, da dr. Pavel Pestotnik ne izvršuje ukazov, danih mu od ministra, da ministrskih odredb ne dostavlja onim, katerih se ti ukazi oziroma rešitve tičejo. Istotako opozarja ministra na to, da ljubljanski načelnik vlog prosvete, ki se preko njega obračajo na prosvetno ministru, ne dostavlja ministru. Navaja par takih drastičnih slučajev. Zato zahteva od ministra, da ga obvesti o korakih, red. in prosi ministra, da ga obvesti o korakih, ki jih bo radi takega postopanja storil proti njemu podrejenemu organu.

Podpirajte naše dijake.

O Holandiji.

(Dalje.)

Amsterdam je daleč od morja. Od Ymuidena do Amsterdama vodi kanal, ploven za velike ladje. Luka se imenuje het IJ in tvori veliko, podolgasto jezero, ki je na nasprotni strani ustja Noordzeekanala z zatvornicami odločeno od Zuiderzee, to je južnega morja, ki za velike ladje ni plovno, ker je preplitvo. V to jezero IJ je vzdana luka; tu stoje ob mnogobrojnih pomolih ladje raznih linij ter nelinijske ladje, ki jih dajejo v najem in ki gredo zdaj sem, zdaj tja, kakor jih ravno rabijo, to so takozvani trampji. Vedno je v luki par velikih, kakor prekrasne ladje Holland-Amerika-linije kraljevskega Holandskega Lloyd-a in Nederlandsche Stoomvaart-Maatschappij, katerih najlepši sta Prinses Juliana in Jan Pieterszoon Coen.

Ob obali stoje skladišča. Tu vidiš ležišča za les, žitne siloje, tanke za olje in petrolej, skladišča za dragocene specerije in dišave, za kože in bombaž, za volno in meso, za tobak in nešteto vrsto vsega tega, kar služi človeku za nasitjenje potrebnih in nepotrebnih želj.

Okoli luke je nastal v obliki polmeseca ob južni obali stari Amstelloodam, nazvan po reki Amstel, ki izvira kot velika vodna masa baš na sredi mesta. Konci tega polmeseca sta obrnjeni ena na vzhod, druga na zapad. Dam pomeni isto kakor nemški Damm, nasip. Am-

sterdamci pravijo, da leži v tleh njih mesta neizrečeno veliko zlata. In res, kjer je danes mesto, so bili nekaj valovi, in mesto je spomenik živivosti in energičnega dela generacij. Vsa zemlja je nasuta, in vse stavbe stoje na drogovi, kakor v predzgodovinskih časih na ljubljanskem barju. Ko kje demoli- rajo kako hišo ali zidajo novo, zazreš en, dva metra pod nivojem ulic — vodo. Kakor čebulice panj, so si ti Nordijci zgradili svoje mesto, severne Benetke.

Polmeseč, ki tvori staro mesto, je zanimiv. Tu edino vidiš življenje luke, pestro pomorsko življenje. Tu so najstarejše, a tudi najskrivnostnejše hiše, tu so male, umazane benetke, tu se shajajo mornarji vseh narodnosti, tu se rode zločini. Tukaj srečaš Japonce in Kitajce, Malajce in zamorce; koj poleg je ghetto, čigar ulice se napolnijo zvečer z nebroj mrgoleče židovske dece, z bradači, ki živahno govore z rokami, ter kričečimi, debe- lušastimi ženskami. Jezik, ki ga govore židje med seboj, neka zmes jiddische in holand- ščine, je nekaj tako tujeja, tako azijskega, da se veseliš, ko lahko zapustiš ta kraj, kjer so ozke, smrdeče, umazane ulice, kjer je vse polno kinov najtemnejšega značaja. In vendar je baš v tem okraju naselbina onega naroda, ki šteje le 14 milijonov pripadnikov, a sega vsled svoje redke darovitosti v gospodar- skih stvarih iz najbolj umazanih nižin velen- stnega življenja daleč nad svetle prestole, in ki ima v svojih rokah več nego kralji in patrijarhi. To je čudovit narod, čigar inteli-

gene se ne izraža tako v modrih mislih in globokih knjigah, kakor v magiji kupčevanja. Občuduješ jih, kako hvalijo svoje blago, kak- šni umetniki prodajanja so, in kako občujejo med seboj; kako so polni orientalske fanta- zije, kako so energični, če gre za kupčijo: s takim »anosom ti prodaja kako stvarco, kakor da bi vsa sreča njegovega življenja zav- isela od te ene kupčije. In vsi imajo eno potezo: tisti karakteristični usmev, ki izraža popolno zadovoljstvo nad samim seboj, in ki ti pove, kako malo vredno je vse, kar ni židovskega. In res, ta globoka vera v lastno superiornost, ki se družji z nacionalno seli- darnostjo, to je jedro njih uspehov. Da, tu, v ghetu, so droži naroda, v teh črnih, bodečih, nesramnih očeh se izraža silna energija.

Amsterdam igra pri vzhodnih, poljskih židih veliko vlogo; čul sem nekoč, da je naj- višji ideal mladeniča na Poljskem, postati nekaj rabinca v Amsterdamu.

Holandci so napram židom tako tolerantni, da se moraš začuditi. Oni ne vidijo v njih nikake nevarnosti, kakor Nemci in Avstrijci, oni vidijo v njih rojake, različne od njih samih samo po konfesiji. Nikdar ne bo okoli- ščina, da je talentiran človek žid, tvorila za- preko za izvajanje kake važne funkcije, in nikdo si ne bo iz tega delal pomislekov. Prosta bodi pot talentom, to je prepričanje vsa- kogar. In Holandci tudi dobro vedo, da se imajo svojim židom za marsikaj zahvaliti. Ni-li trgovski duh, energija, organizacijski talent, sposobnost prilagoditja, ni-li globoko vkore-

ninjeni smisel za vzvišenost in nedotakljivost zakona v jedru nekaj negermanskega, ni-li to čisto židovsko? Mnogi pisatelji ne morejo pre- hvaliti tega vpliva na Holandce. Ta vpliv je tako močnejši, da je tipičen za skoraj vsako stran javnega in zasebnega življenja med Nem- čijo in Severnim morjem.

Vsa nacija spominja na veliko delniško družbo. Temelj celi državi je pacifističen, in kar je s tem v zvezi, vse sloni na zakonih bolj nego kjerkoli drugje. Primer temu je davčna politika. Medtem, ko se pri nas od- merjajo davki čisto brez vsake eksaktne pod- lage in sicer tako, da bi morala sploh vsa podjetja likvidirati, če bi hotela popolnoma zadostiti obstoječim odredbam, je to na Ho- landskem drugače. Tam ni knjigovodstvo le v najredkejših primerih šele akcesorična pod- laga za odmerjenje davka, temveč knjige in bilanca so v vseh primerih edina podlaga. Tam tudi ne pade nikomur v glavo, da bi delal napačne bilance, kakor se to v srednji Evropi godi vsak dan, nego vsa podjetja po- stopajo v tej točki z največjo lojalnostjo. Vsak podjetnik ve, da ima pred sabo čisto jase- ni, logičen, pravičen in siino enostaven davčni sestav, ter da mora — o začudi se, ti ne- srečni davkoplačevalec — plačati od čistega dobička ravno 9 odstotkov — in niti cent več! Ali ni to obljubljena dežela reda, zak- nitosti, lojalnosti in poštenosti?

A dejal sem, da je Holandija delniška družba. Vsi Holandci so v njeni službi, in v z največjim interesom bero svoje časopis-

Dnevne novice.

Novi zakon o železniškem osebju ne pride v razpravo? G. poslanec Franjo Zebot nam piše: Na prošnjo železničarskih organizacij sem obiskal g. Radojeviča v njegovem kabinetu. Vprašal sem ga, kaj bo z novim osnutkom železničarske pragmatike. Minister je izjavil, da je prišlo iz cele države toliko pritožb, da bo treba osnutek še temeljito revidirati. Sedanje besedilo pa je povečini nesprejemljivo. Minister bo dal cel načrt še enkrat temeljito preštudirati in ga bo nato predložil narodni skupščini.

Poslovilo. Pri odhodu iz domovine na Papeški Vzhodni Institut v Rimu prisrčno pozdravlja vse bivše vojake, tovariše in prijatelje franciškan o. Stanke Marija Alja n. č. Zbogom in svidenje!

Kako delamo mi. Naš prof. dr. Ivan Pregelj je spisal »Srbsko začetnico« za najširše sloje. Ta knjižica je namenjena odraslim, ki ne hodijo več v šolo in ki jim povečini srbsčine ni treba znati. Toda naši ljudje so ukaželjni in talentirani in se ne boje truda, da se seznanijo s književnostjo bratskega srbskega in hrvaškega naroda. Ta knjižica bo našla pot med vse Slovence, tudi one izven domovine. Tako delamo mi »klerikalni« Slovenci. Kaj pa Srbi in Hrvati?

Iz prosvetne službe. Na realni gimnaziji v Kočevju je nameščen g. dr. Anton Bajc iz Št. Vida nad Ljubljano.

Vransko. Tukaj je včeraj umrla ugledna posestnica gospa Marija Karo, mati soštanjskega kaplana g. Antona Karo. Bila je vzorna mati in velika dobrotnica revežev in dobrodelnih ustanov. Pogreb bo jutri ob 10 dop.

Smrtna nesreča. Na postaji Kranjska gora se je vt orek popoldne smrtno onesrečil postajni delavec Franc Rušič. Klopil je vozove, pri tem mu je spodrsnilo in je prišel pod kolesa, ki so ga strla. Doma je bil pri Sv. Luciji na Goriskem, pristojen pa v Ljubno. Zapušča ženo in dva otroke.

Radovljica. Dne 7. t. m. se naseli v hiši ge. Homanove zdravnik dr. Anton Slivnik.

Društvo železniških upokojuencev obvešča tem potom svoje člane, da se morajo rdeče železniške legitimacije za režijsko vožnjo v svrhu podaljšanja za leto 1926 do 15. novembra t. l. oddati, in sicer v Ljubljani stanujoči v računski pisarni, kateri pa stanujejo izven Ljubljane, pa svojim najbližjim postajam. Kaj se bo zgodilo s sivimi legitimacijami za vpokojene delavce, se še ne ve. Ako se bodo izdale železniške legitimacije za tiste delavce, kateri so še v službi, se morajo na vsak način izdati tudi vpokojenim delavcem, kateri so uživali do sedaj. — Predsedstvo.

Dobrovoljci in agrarna reforma. Minister za agrarno reformo Pavle Radič je izdal odlok glede dobrovoljskih zemljišč. Po tem odloku obdržijo dobrovoljci zemljo, ki so jo prejeli v gospodarskem letu 1924—1925., pod tem pogojem, da se v teku enega leta na dodeljenem zemljišču naselijo in ga začno obdelovati. V nasprotnem slučaju se zemlja dobrovoljcem odvzame in izgube tudi vsako pravico do dohodkov iz nje.

Osjek proti davčnim bremenom. Osješki gospodarski krogi so pod vodstvom tamk. trgovske zbornice poslali v Belgrad deputacijo, ki je posredovala na merodajnih ministrstvih, da se dovolijo osješkimi davkoplačevalcem za odplačilo davkov zadnjega četrtletja olajšave, ker proti sicer Osjeku velika kriza.

Spomenik kralju Petru v Sarajevu. Sarajevčani postavijo v svojem mestu spomenik kralju Petru. V to svrhu so nabrali doslej 1.155.500 Din. Spomenik bo stal na mestu, kjer sta sedaj mestna železniška postaja in carinarnica, ki se premeštila.

Radio-postaja v Sarajevu. Sarajevska vojaška oblast zahteva od vojnega ministrstva potrebni kredit za ustanovitev radijske postaje v Sarajevu. Postaja bi upravljala zasebno podjetje pod vojaškim nadzorstvom.

Za gledališče v Mostaru. Prijatelji gledališča v Mostaru so uvedli akcijo za ustanovitev narodnega gledališča. Angažirali so umetnike in pomožno osebje, ostalo pričakujejo od vlade.

Telefonska zveza Pečuh-Osijek. Te dni so otvorili telefonsko zvezo med Osjekom in Pečuhom.

Za čiščenje rek. Ministrstvo za kmetijstvo in vode je odobrilo kredit za nabavo motorjev, strojev, instrumentov in orodja za čiščenje rek. Tekom prihodnjega leta se odrede lastni bagerski parki za vse večje reke v državi.

Tihotapstvo z zlatom. V Zagrebu so zasedili neva-nega tihotapca z zlatom. Pri njem so našli 2 in pol kilograma zlatnikov. Uvedli so obširno preiskavo.

Smrtna kosa. V Zagrebu je umrl znan industrijalec Rudolf Pilepić.

Nagajiva usoda. V nekem neznatnem kraju na Dolenjskem živi pri svojih kot zasebnik bogat Amerikanec. Kupil si je ovna in ovco, da bi si o poljubni priliki gostil z njuno pečenko. Letos za vse Svete bi imel priti na vrsto dobro rejeni oven. — Ko napočil dan zakola, pa najdejo hlev — prazen. Backa sta ponoči izginila brez tira in sleču. — Zalostni lastnik se je hotel potolažiti in vsaj deloma odškodovati na ta način, da si je kupil neuregoma v precej oddaljenem mestu dve gosi, češ, vsaj gosja pečenka mi ne odide. Toda tudi ta nada ga je goljufala. Dva dni sta ostali gosi na svojem novem domu. Ravno na Vseh Svetnikov dan pa se zdajci dvigneta v zrak in kriče odplujeta visoko proti nebu. Ljudje so ju videli odleteti, a do danes se ni še nobena vrnila. Ali ju je odneslo domotožje, ali pomanjkanje vodnega kretališča, ali ju je zvalil krik selečih se divjih gosij, ne moremo dognati.

Vlom v Hraščah. Pri posestniku Francetu Svetu v Hraščah, občina Vel. Pirešca je bilo pretekli teden vlomljeno. Neznani tatovi so pokradli različnega moškega in ženskega blaga v skupni vrednosti 1250 Din. Tatvina sta osumljena dva moška, stara okoli 25 let.

V urade okrajnega glavarstva v Ločatcu je nekdo vdel v noč na sredo in odnesel 760 Din. Vloma je osumljen neki moški, okoli 32 let star, suhega črnega obraza, že dalj časa neobrit. Govori hrvaško.

Več vlomilskih družb izsledenih. Tržiškimi orožnikom se je posrečilo izslediti več družb vlomilcev in tatov. V torek so prignali v Kranj iz raznih krajev Gorenjske teh polovljenih akcionarjev, ki so osumljeni vloma v kons. društvu v Trzinu, v Križah pri tvrčki Kozina in pri tvrčki Glanzman et Gassner v Trzinu. Eden glavnih članov tega neprotokolaranega delniškega podjetja je neki L. V. iz Struževega pri Kranju, ki je največ nakradnega blaga spravil v denar. Vzbučil je pozornost orožnikov, ker je potratno živel. Po triletnem delovanju je padel v roke pravici.

Živinski ogledni listi takse prosti: Na pritožbo neke mesarske zadruge je generalna direkcija posrednih poreza v Belgradu z odlokom z dne 17. oktobra 1925 štev. 70.659 odločila, da so uverenja o zdravstvenosti stočnih proizvodov (ogledni listi) takse prosta, ker se izdajajo po uradni dolžnosti in ne na zahtevo privatnih oseb. Ta odredba je posebno za mesarje važna, ker se je v nekaterih krajih zahtevala in pobirala za ogled klavne živine taksa po 20 Din za vsak ogledni list.

Sleparije z živinsko soljo. Kmetijski družbi dohajajo poročila, da se ponuja v Savinjski dolini kajnit v podobi rdečkaste soli kmetovalcem v nakup kot živinska sol.

Ker je kajnit zdravju škodljiv, svarimo naše gospodarje pred nakupom take soli, ki se prodaja za živinsko sol. Živinske soli danes sploh nimamo in kar se prodaja pod tem imenom, je samo sleparija, s katero si delajo brezvestni trgovci mastne dobičke na račun in škodo nevednega kmeta. Okrajna glavarstva pa prosimo, da posvetijo tej trgovini vso potrebno pozornost. Kar je kaznjivega, naj se kaznuje!

Izdatnost, obile pene, neškodljivost nampram tkaninam in nizka cena so vrline priznane mila »Gazela«.

Za akademijo znanosti in umetnosti v Ljubljani.

Štiri organizacije, in sicer Znanstveno društvo za humanistične vede, Pravnik, Slovenska matica in Narodna galerija, so po daljših posvetovanjih izdelale načrt osnovnega zakona »Akademije znanosti in umetnosti v Ljubljani« in ga z utemeljevanjem, v katerem so obrazložile možnost in potrebnost take institucije, odposlale ministrstvu prosvete. Zakonski načrt predvideva, da se otvori takoj dva razreda Akademije, filozofsko-filološko-historični in umetniški, dočim se ostala dva razreda, pravniški in matematično-naravoslovni, otvorita potem, ko se zagotovijo za njih gnotna sredstva, a najkasneje v treh letih. Prvih šest članov Akademije, izmed katerih naj bi bila dva iz filozofsko-filološko-historične, dva iz umetniške, eden iz pravniške in eden iz matematično-naravoslovne stroke, imenuje po zakonskem načrtu minister prosvete po sporazumu s predsednikom Srbske akademije in Jugoslovanske akademije iz liste 12 kandidatov, ki mu jo predložijo zgoraj imenovane organizacije. Ker so ta društva pripravljena novo institucijo podpreti s svojo imovino ter je pričakovali še nadaljne zasebne pomoči in ker je tudi ministrstvo prosvete idejo o ustanovitvi Akademije znanosti in umetnosti v Ljubljani sprejelo s simpatijami, smemo upati, da se ta najvišja organizacija znanstvenega in umetniškega dela kmalu in uspešno izvede.

Iz Ljubljane.

VSİ ZA INVALIDE!

Nocoj ob 6. uri nam bodo ti naši največji trpini v sejni dvorani magistrata povedali svoje gorje. Dolgih 6 let so državni brez srca barantali in rezali naše slovensko celokupno ozemlje, kot se reže in baranta za kračo; 7 dolgih let že barantajo mrzli ljudje za invalidsko vprašanje.

Ta sramota, ta madež Jugoslavije mora izginiti. Več prave domovinske ljubezni, ne samo pri mizah, marveč tudi na drugem mestu in šlo bo, ker če ne, zacija strahovit prepad iz kate-rega ne bo več izhoda. Jugoslavija, ne odbijaj od sebe svojih najboljših sinov, temveč izleči jim rane telesa in srca!

Nocoj ob 6. uri na magistrat.

***

Veliki župan dr. Vilko Baltič se je vrnil z dopusta in zopet prevzel svoje posle.

Diskusija večer bo danes ob osmih zvečer v Akademskem domu. Predaval bo dr. Val. Meršol o temi: Ameriški vtiski.

Članom umetnostno-zgodovinskega društva sporoča odbor, da se vrši v pondeljek, 9. t. m. ob 8. uri zvečer članski sestanek v restavraciji »Ljubljanski dvor«. Na programu je referat o raznih načrtih za daljši izlet v prihodnjem letu, nakar sledi razgovor in sklepanje o predmetu.

Dijamantna poroka. V nedeljo praznujeta šestdesetletnico svoje poroke bivši ljubljanski župan in državni ter deželni poslanec g. Peter Grasselli in njegova soproga gospa Marija roj. Krisper iz ugledne patricijske familije v Kra-

Na višku

moderne konfekcije je naša zimska zaloga oblek in ulstrov po najnižjih cenah.

Jos. Rojina — Ljubljana.

nju. Jubilant je bil, kakor znano, prvi slovenski župan v Ljubljani, in je županovl nepretrgoma celih 14 let, torej tudi še v usodnem potresnem letu. Pozneje je bil dolgo vrsto let ravnatelj mestne užitnine. Za svoje uspešno delovanje je bil opetovano odlikovan in svojčas povišan v plemiški stan. Tudi v osvobodjeni domovini se navzlic visoki starosti še živo zanima za vse dogodke in pazljivo zasleduje napredovanje naroda. Tudi svoje otroke sta gospod in gospa Grasselli vzgojila v dobrem narodnem duhu. Jubilanta, ki uživata spoštovanje in simpatije v vseh krogih sta navzlic teži let še zdrava in čila na duhu in telesu. Iskreno častitamo!

Zadušnica za rajne tobačne delavce in delavke. V soboto, dne 7. t. m. ob pol 7. uri zjutraj se bo darovala v župni cerkvi pri sv. Jakobu v Ljubljani črna sv. maša za vse pokojne delavce in delavke tobačne tovarne v Ljubljani. Na obilno udeležbo vabi: Odbor tobačnih vpokojencev.

Živi marmornati kipi. Izredno lepa in zanimiva točka se izvaja izven ostalega sporeda na telovadni akademiji šentpeterskega orlovskega odseka in Ljudskem domu. Na akademiji nastopi tudi prvokrat akademski salonski orkester, ki bo spremljal z godbo proste vaje in orodno telovadbo. Predprodajo vstopnic je iz prijaznosti prevzela »Občekoristna stavbna zadruga«, Ljudski dom, I. nadst., kjer se od danes naprej dobivajo vstopnice.

Zavitek z železnino (ključavnice, ključi) je včeraj popoldne nekdo pomočoma vzel s seboj v železničarski aprovizaciji. Dotičnik naj odda zavitek v aprovizaciji na ime Markič.

Seja Stojne prosvete je drevi ob 8. uri v Jugoslovanski tiskarni.

Vstopnice za popoldansko predstavo v nedeljo, dne 8. t. m. »Mlinar in njegova hči«, se dobe v pisarni Ljudskega odra od 5. do 7. ure zvečer. Čez dan pa v društveni nabavni zadrugi (Ljudski dom I. nadst.)

Požar v Šiški. Predsnočnim je pogorel kozolec posestnika Antona Pogačnika na Celovški cesti. V kozolcu je imel mesar Breclj 6 štantov detelje, nekaj detelje je imel tudi Leopold Grošelj, ki je vsa zgorela. Kozolec je deloma zgorel. Požarna bramba je bila hitro na mestu. Ogenj je povzročil najbrže kak tujec, ki je v kozolcu prenočeval, ni pa tudi izključeno, da je iz neprevidnosti vrgel ostank cigarete kakšen mimoidoči.

Tatinska kronika. Gdč. Minko Primc je bilo na Poljanski cesti iz ročne torbice ukradeno 1650 Din gotovine, sicer pa tudi ni izključena izguba. — Tudi dimnikarsko orodje ni varno. O tem bi znal povedati g. Luka Šetina, dimnikarski mojster s Ceste na Loko, ker mu je bila z dvorišča ukradena kompletna dimnikarska oprema, obstoječa iz petih raznih ščetk. Vse stanove imajo torej dolgo-prstneži v evidenci. — V nedeljo so okradli nekemu diaku v Akademskem domu na Miklošičevi cesti nekaj obleke, predvčeršnjim pa diaku Iskrni sukno. Izmaknjena je bila iz čitalnice društva »Jadrana« v areni Narodnega doma. — Brez sukne, če si ne nabavi drugo, to hodil pozimi tudi piccolo Karl Mak. Njegovu si je nekdo »izposodil« v kavarni Tratinik. Dobrodušen tat je mehaniku Pavlu Dolničarju izpred trgovine Zalta-Zilič na Dunajski cesti odnesel le svetilko s kolesa, kolo mu pa pustil. — Pri aretovanih vlomilcih Baselj-Znidaršič se je razen že objavljenih stvari še naknadno dobilo nekaj moških rujavih nogavic z monogramom P. V., bele moške srajce

kadar dela d. d. bilanco. Ne le vojaki in uradniki, ki jih je jako malo in ki naredijo več kakor ljudje s fiksnimi plačami drugod, nego tudi trgovci, industrijci, obrtniki, brodarji, ribiči in žene ter vse, kar se še prišteva narodu, se čutijo kot del celote bolj, nego kjerkoli drugje. Vsi delajo za enega, in eden za vse, v velikost in slavo Večje Nizozemske!

Kolonije in Holandija so tako intenzivno, tako umno organizirane, vse je tako popolno in enostavno, povsod je maksimum kulture in civilizacije, ki je mogoč z ozirom na vse okoliščine, da se v vsem izraža jasno mentaliteta naroda: ne delamo drug proti drugemu, vsak za svoje male in sebične interese, temveč pomagamo si pri delu, da bo skupni rezultat tem sijajnejši, in da bodo tudi interesi vsakega posameznika tembolj varovani.

To je tako enostaven princip, od katerega so prožeti vsi Holandci, da izgleda vsled svoje enostavnosti kar bolj malo verjeten. A vendar se izraža vsak dan, v vsaki obliki življenja.

Najbolj vidiš to tendenco v rodbinskem življenju. Vsakdo ve, da sloni družabni red na zakonu, ker v njem se odigrava zasebno življenje in iz njega vzbrsti bodočnost — mladina. Kljub materializmu, ki se povsod izraža, se mi zdi, da so zakoni, utemeljeni na premoženjskih premislekih, jako redki. Pri nas smo materialisti takrat, kadar ni treba, kadar vežemo svojo usodo za vedno na drugo osebo, pri čemer gledamo kaj čisto na saldo-konta v banki. Ne tako za rdeče-belo-modrimi

mejniki. Tam je zakon preveč vzvišena zadeva, da bi jo podredili takim momentom. Tam odločajo bolj momenti značaja, simpatije in medsebojne harmonije.

Zakon pa zato tudi ni oblika brez vsebine, kakor v marsikaterih krajih, nego popolnoma odgovarja svojemu namenu. Nič ni tako močno, kakor volja vseh prizadetih do lepšega, prijetnega skupnega življenja, in ta volja tudi doseže svoj cilj. Rodbinsko življenje je ono, okoli katerega se vse koncentrija, ne kakor pri nas, kavarne itd. Kavarn je malo, in v njih sede skoraj samo tuji.

Že v tem se izraža dub delniške družbe, ki naj bo dobro organizirana. Prijetno, srečno rodbinsko življenje bedi podlaga vsega, tu naj zbere moč in sin svojo energijo za težko življenjsko berbo. Tu naj žena na svoj način skrbi za udobnost, in tudi njej stoji na strani obilo pomagavečev, tako da ima le malo dela v gospodinjstvu.

Amsterdam nima trga v našem smislu, kamor bi zahajale gospodinje in kuharice, ker bi praktični Holandci smatrali to kot nekonvencionalno in neprijetno. Saj je dovolj ljudi na svetu, ki radi delajo in radi zaslužijo. Koj zjutraj pozvoni in pride — ne morda mlekarica, nego nastavljenec, dobro oblečen nastavljenec V. A. M. I., kar pomeni Združena Amsterdamska mlekarstva podjetja, s svojim avtom in izročil s par vlnudnimi, prijetnimi bešedami gospodinji ali kuharici mleko. Ta nastavljenec V. A. M. I. je ravno tako gospod, kakor kak bankir ali drug bogatalec, kajti

kljub svojemu izrazitemu materializmu so Holandci demokratični ljudje, in kraljico smeš titulirati tako kakor kmetico: gospa (mevrouw). Ali ni tu zopet delniška družba, kjer so vsi nastavljeneci potreben del celote?

Za mlekarjem pridejo vsi drugi dobavitelji gospodinjstva: ti pripeljejo zelenjavo, meso, jajca, perutnino, ribe in vse, kar si more poželeti kuhinja. Skoraj vsi ti ljudje, ki skrbje za aprovizacijo, so nastavljeneci velikih tvrdk, s katerimi sklene gospodinja abonmantno pogodbo. Sicer je ves obrat v hiši zelo ekonomičen: kuha se s plinom ali električno, perilo prevzame podjetje, ki opravi delo ceneje in boljše, nego je to v gospodinjstvu mogoče, celo za očiščenje šipe se sklne pogodba s podjetjem, ki ima v to svrhu izvežbane ljudi, po večini bivše mornarje, ki so navajeni, stati v veliki višini ter se nikdar ustrašiti velike razdalje do tlaka. Stoje na visokih lestvah na zunanji strani hiš ter opravljajo delo z gobo in gumijastim oredjem, s katerim otarejo vođe. Nato pridejo na notranjo stran in očedijo šipe še od znotraj. Ta sistem je pa tudi edini mogoči, ker okna tam niso taka kakor pri nas, nego se odpirajo z dviganjem in zapirajo s spuščanjem, kakor na Angleškem.

Sploh je tam veliko angleških navad. Kosila v našem smislu ni. Preden greš na delo, dobiš doma zajtrk, obstoječ iz čaja — in kakšnega! Ta čaj je gost in močan ter se pije pogosto z mlekom in sladkorjem, — in iz par kosov belega kruha s sirovim maslom ter sirom, ki ni nikjer tako okusen kakor na Ho-

landskem. To je večinoma goudski ali pa ledenski ali edamski sir, ki ga tam ne poznajo z rdečo skorjo, nego z rumeno. Rdeča skorja je samo za eksport. Nato še, in sicer čaju, jedo neko pecivo, ki ga pri nas ne poznamo, in ki se zove kook (izg. kuk) in ki je najbolj podoben našemu lectu.

Ko delaš potem, to je od devetih naprej, v svojem uradu ali podjetju, ti prinese od 11 čedno opravljenega delčica čaj. Ob 12 pa potegnejo vsi iz svoje aktne torbice v papir zavite kose kruha, vedno belega, ki so namazani s sirovim maslom ter obloženi z rezanimi jajci, sirom, gnjato ali klobaso. Klobase niso prav nič okusne, imajo zoprno vonj in se lahko skrijejo pred našimi kranjskimi. Točno ob 12 prinese tudi naša znanca od enajste ure skodelico kave, in ta kava je nebeška. Mi srednjeevropski reveži si sploh ne moremo predstavljati take kave, mi, ki moramo piti vse mogoče nadomestke iz fig, cikorije, ječmena in ržii Vsa ta pojedina, med katero se malo govori, se imenuje »koffie drinken« (kavo piti), in medtem privleče vsakdo svoj jutranji list iz torbe ter ga pridno čita. Ko najde kdo kaj zanimivega, se začne mirna stvarna debata, in govori se le toliko časa, dokler se ima res kaj povedati, nato se čita dalje. Ves odmor traja pol ure, in nato se zopet prične z delom. Pripomnim še, da si po končanem »lunchu« skoraj vsak prižge smodko, pipo ali pa cigareto. To se ravna po značaju. Mirnejši in flegmatični bodo kadili pipo ali smodko, ki je za naše pojme ogromna in

in brisače z monogramom S. Z., brisače, žepni robcji itd. Vse te ukradene stvari so na ogled na policiji, v g. Zajdelovi sobi.

Redka ugodna prilika nudi se vsakomur pri nakupu čevljev, ker tovarna čevljev Peter Kozina Ko Tržič razprodaja več tisoč parov raznovrstnih zaostankov pod lastno ceno, dokler ta zaloga traja. Vse blago je garantirano najboljšo kvalitete, prodaja se pa samo v lastni podružnici Ljubljana, na Bregu 20.

IZ MARIBORA.

Tretji prosvetni večer Prosvetne zveze se vrši nocoj ob 8 v dvorani Zadrufne gospodarske banke s predavanjem g. prof. Majcena: Stari Maribor. Nedvomno bo tvarina slehernega Mariborčana zanimala, zlasti še, ker je predavatelj strokovnjak na tem polju in se že dolga leta bavi z zgodovino Maribora. Vabimo Mariborčane, da se tega večera številno udeležijo.

Vojaško priseganje v Mariboru se je vršilo v sredo in četrtek. Prisegalo se je v vojašnici na Meljski cesti in sicer ločeno po veroizpovedih. Za katolike je prisego izvršil vojaški kurat g. Zavatlal s primernim nagovorom.

Iz borze dela. G. Jože Stabej, ravnatelj državne borze dela, je danes v petek nastopil novo službo pri okrajnem zastopu. Želeži je, da državna borza dela v Mariboru, ki je eminentno socialna institucija in ji pripada važna socialna vloga, dobi v kratkem novo strokovno vodstvo, ki bo imelo kolikor odločnosti v boju proti brezposelnosti, toliko tudi srca v podpiranju revežev.

Zaroki. G. Joško Maležič, bančni uradnik in predsednik mariborske Orla, se je zaročil z gdno Genovefo Kljuse, poslovodkinjo v delavskem konsumnem društvu in načelnico orliškega krožka. — G. Joža Stabej, ravnatelj Borze dela in občinski odbornik, se je zaročil z gdno Zinko Aleksičevič, učiteljico. Zaročenci so vsi vrli naši delavci. Čestitamo!

IZ CELJA.

»Krekova mladina« Celje gostuje v nedeljo ob 3 popoldne v dvorani g. Alojzija Logarja v Hrastniku z igro »Deborah«, narodno igro v 4 dejanjih in 3 spremembah. Doživljaji, ki jih predstavlja ta igra, so se vršili 1780, v času preganjanja Judov iz naših krajev. Ker je igra po svoji vsebini zelo lepa in zanimiva ter polna pretresljivih scen, posebno prizor na pokopališču, zato vabljivi vsi prijatelji naše delavske mladine. Predprodaja vstopnic pri g. Alojziju Logarju v Hrastniku št. 4.

IZ PTUJA.

Smrt ruskega begunca. Umrl je tu ruski polkovnik Čermavskij. Pokopali so ga dne 31. oktobra z vojaškimi častmi. Krsto je spremljal oddelek vojaštva in večina oficirjev tukajšnje garnizije.

Vsi sveti. Ptujsko pokopališče je izredno lepo. Kakor naraven park se ti zdi. Ob pol 4 popoldne je šla procesija iz mestne cerkve na pokopališče, kjer je opravil g. prošt obredne molitve za pokojne. Slovensko pevsko društvo je zapelo »Blagor mu« in »Vigred se povrne«. Petje je bilo lepo ubrano. — Vojaštvo je popravilo grobove v vojni umrlih vojakov. — Medtem, ko se je vršila procesija, so bili z oltarja v mestni cerkvi ukradeni trije prti s čipkami. Storišca baje policija že zasleduje. (Gornje poročilo, oddano v Ptuj že v nedeljo, smo še-le včeraj prejeli. Hitra pošta! Op. ur.)

IZ TRBOVELJ.

Prispevkj za Delavsko zbornico. V smislu ukaza Rudarskega glavarstva za Slovenijo v Ljubljani z dne 22. sept. št. 2485, oziroma navodil Delavske zbornice za Slovenijo v Ljubljani z dne 28. sept. št. 1292—25, se mora odtegovati od plač tudi 0,5 odstotni prispevek zavarovane mezde za Delavsko zbornico,

počeniši za mesec oktober. Prispevek se odteguje v vsaki drugi polovici meseca. Prispevki za to zbornico znašajo za I. mezni razred mesečno 6.25 Din, za II. m. z. 5 Din, za III. m. r. 3.75 Din, za IV. m. r. 3.13 Din, za V. m. r. 2.50 Din, za VI. m. r. 1.88 Din.

Ukradeno je bilo za cesto Ivanu Komadu, rudarju, 2000 Din vredno kolo.

Najdeno truplo. Pred mesecem je neznan kam izginil, kakor smo poročali, padavici podvrženi rudar Alojz Ahlin. Njegov brat se je trudil na vse moči, da bi ga našel, a zaman. Sedaj so pa našli v Širjah pri Zidanem mostu v nekem prepadu njegovo truplo. Najbrž je padel in se ubil.

IZ HRASTNIKA.

»Deborah.« Za nedeljsko predstavo celjske »Krekove mladine« je tu veliko zanimanje. Izvrstni igralci so si ob svojem gostovanju v septembru z igro »Strahomir« pridobili pri nas toliko simpatij, da smejo tudi zdaj računati na številen obisk. Požrtvovalno kulturno delo znamo ceniti in podpirati. Na svidenje!

Smrtna kosa. Minuli teden je umrl v Ljubljani tukajšnji stražmojster g. Hočvar; pred petimi meseci pa je tu v Hrastniku umrla njegova soproga. Zapuščata 4 letnega sinčka.

Dol pri Hrastniku. (Volitev župana.) Dne 4. novembra smo pri nas volili župana. Ob sebi umevno smo spet izvolili dosedanjega vlega župana g. Jakoba Drakslerja, zvestega pristaša SLS. Tudi vsi trije svetovalci so pristaši naše SLS. — Nič novega ni seveda, da je naš voditelj »napredne« stranke in šolski vodja g. G n u s tudi proti tej volitvi napravil pritožbo. Res radovedni smo na razloge, ki jih navaja pritožba. Še bolj radovedni smo na rešitev.

Iz Primorske.

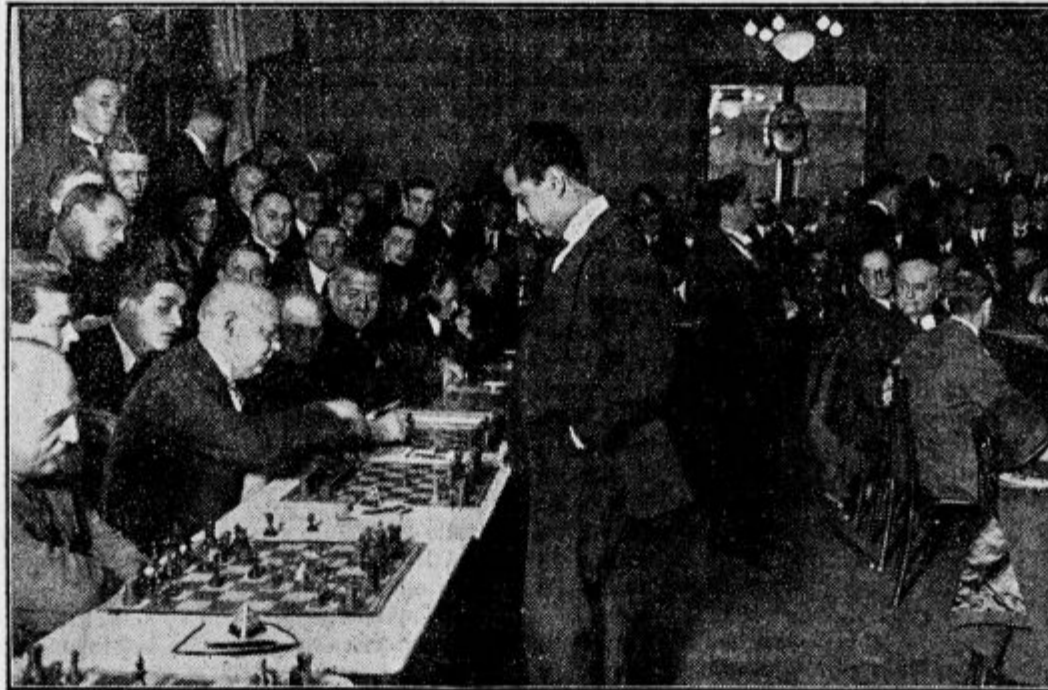
Velik požar v Kalu pri Grahovem. Minolo nedeljo ponoči je v Kalu pri Grahovem nastal požar, ki je vpepelil petero kmetijskih domov. Prizadeti so: Alojzij Zupan, Franc Bizjak, Andrej Kofol, Franc Torkar in Sebastijan Bajtar; vse družine štejejo 59 oseb, ki so ostale na zimo brez strehe. Škoda znaša do 250.000 lir.

Kdor želi imeti

res dobro SUKNJO ali RAGLAN iz krasnega in prvovrstnega blaga najmodernejših krojev — jih dobi samo pri tvrdki

Fran Lukić — Pred škofijo 19.

Zanesljivim se plačilo olajša.

Svetovni šahovski mojster Capablanca igra v Berlinu proti 30 igralcem naenkrat.

Spremembe v diplomatični službi.

Belgrad, 5. nov. (Izv.) V zunanjem ministruvstvu je podpisan velik ukaz o razmestitvi diplomatov. Imenovani so: Dosedanji generalni konzul v Trstu Dušan Stepanović za načelnika oddelka za mednarodne pogodbe v zunanjem ministruvstvu; za generalne konzule: v Trstu Vladislav Savić, generalni konzul v Münchenu; v Münchenu Gjorgjević, generalni konzul v Helsingforsu; v Parizu Miloslav Janković, brat Velizarja Jankovića, sedaj svetnik poslaništva v Madridu. Za svetnike poslaništva: v Madridu Stanoje Mihajlović, dosedaj svetnik berlinskega poslaništva; v Pragi Stanoje Pavlinović, tajnik zunanjega ministruvstva. Za tajnike: pri vatikanskem poslaništvu Avgustin Mišatić, tajnik v zunanjem ministruvstvu; v zunanjem ministruvstvu Miodrag Lazarević, dosedaj tajnik poslaništva v Rimu, in Dušan Marinović, dosedaj tajnik poslaništva v Washingtonu; pri poslaništvu v Berlinu Antonije Jančević, tajnik zunanjega ministruvstva. Za svetnika poslaništva v Rimu je imenovan Milovan Jovanović, dosedaj svetnik vatikanskega poslaništva.

Z redom Sv. Save I. razreda so odlikovani: pomočnik zunanjega ministruvstva g. Marković, bivši francoski poslanik v Belgradu Robert Buyx in avstrijski poslanik Maks Höffinger. Nadalje so bili upokojeni ravnatelj konzularnega oddelka Momčilo Gjurišić in konzul v Parizu Franjo Cvetiša.

SEJA ODBORA ZA DRŽAVNO BRAMBO.

Belgrad, 5. nov. (Izv.) Povodom raznih vesti o seji odbora za državno brambo, ki se je včeraj vršila, je tiskovni oddelek notranjega ministruvstva izdal sledeče obvestilo: »Seja Sveta za državno brambo nima nobene zveze s sedanjim zunanjim položajem niti z nastopom Italije niti sploh s kakšnim drugim sosedom. Sploh ni bilo nič posebnega, radi česar je bila seja sklicana. Odbor za državno brambo je institucija, ki redno in stalno funkcionira, tako pri nas kakor v drugih državah radi koordinacije v delovanju vseh zainteresiranih ministrstev glede izpeljave ukrepov v interesu naše državne obrambe. Z ozirom na to ni bila včerajšnja seja nič posebnega.«

Vsi v Belgrad!

Zagreb, 5. nov. (Izv.) Kakor Pavle Radić sta se za stalno preselila v Belgrad tudi radičevska poslanca Zagorac in Znidarić. Med svoje volivce si bržčas ne upata več.

PREDSEDSTVO SKUPŠČINE PRI KRALJU
Belgrad, 5. nov. (Izv.) Kralj je popoldne sprejel v avdijenci skupščinsko predsedstvo to je predsednika Trifkovića, oba podpredsednika Subotiča in Šibenika, in vse tri tajnike. Pri kralju so ostali pol ure. Kralj se je pri tej priliki zelo zanimal za invalidski zakon.

Tudi zagrebški invalidi se gibljejo.

Zagreb, 5. nov. (Izv.) Zagrebški invalidi so zelo nezadovoljni z načrtom invalidskega zakona. Prihodnji teden skličejo invalidi veliko protestno zborovanje.

Sestanek male antante.

Belgrad, 5. nov. (Izv.) Nekateri listi zadnje čase obširno poročali o bližnjem sestanku Male antante in vedeli poročati o dnevnem redu konference.

Kakor smo od kompetentnih faktorjev izvedeli, so te vesti zaenkrat popolnoma brez vsake podlage. Za sklicanje konference Male antante je našemu zunanjemu ministru dana na prosto, kdaj jo hoče sklicati. Naše zunanje ministruvstvo ni storilo še nobenih priprav, ampak čaka na izid volitev v Češkoslovaški in na rezultat locarnskih dogovorov, kakor jih bodo pač posamezne države ratificirale. Ko bo položaj popolnoma jasan, se bo sklicala konferenca.

Iz carinskega odbora.

Belgrad, 5. novembra. (Izv.) Odssek fin. odbora za proučavanje carinskega tarifa je danes nadaljeval razpravo. Predsednik je predlagal, da naj se opusti poročanje o odsekovem delovanju, ker so se v listih objavljala razna neresnična poročila. V listih naj se šele poroča, ko se bo vršila razprava v plenumu fin. odbora.

Zastopnik Jugoslov. kluba Vladimir Pašenkaj bo v odsedu nastopil s svojimi izjavami, katere je podal v generalni debati in se bo zavzel za upravičene zahteve, stavljene od posameznih korporacij. Ako se bodo razprave nadaljevale kakor sedaj, bo odssek gotovo še cel november proučeval carinski tarif.

Novo obč. starešinstvo v Hotiču

Kakor smo že napovedali, je veliki župan iz trte izvitvo pritožbo naših samostojnih demokratov proti izidu občinskih volitev zavrnil in tako se je končno preteklo soboto vršila pri glavarstvu v Litiji volitev župana in občinskih svetovalcev.

Za župana je bil z 11 glasovi izvoljen gospod Jakob Zupančič, posestnik iz Zg. Hotiča, za podžupana Jožef Dobrave, posestnik v Gradca pri Litiji, za svetovalce pa gg. Ignacij Kres iz Zg. Loga, Anton Strus iz Bitič ter Anton Lovše iz Sp. Hotiča. Tako preide po kratkem gerentovanju uprava naše občine v roke naših vrlih mož, katerim je ljudstvo v polni meri izkazalo zaupanje pri zadnjih volitvah. Novi občinski odbor pa čaka težka naloga, da reši zamotane zadeve pravilno, posebno pa ono o neupravičenih stroških za šolo, ki znašajo preko 11.000 Din. Nesprotniki pa si naj zapomnijo, da vsako nasilje maščuje ter da pride vedno kraj kraja le volja ljudstva do končne zmage. Samostojnim demokratom ni pomagala niti visoka protekcija, niti z zvijačo pridobljena prva skrinjica niti obljube ter na stotine izmetanih lepakov. V naši občini pač niso tla za Vas, da da bi šla Vaša pšenica v klasje, zato vam garantiramo pri prihodnjih volitvah. Torej gg. gerent in ungergerent na svidenje. V soboto 7. t. m. pa odpeljejo balo in kaso (prazno) zopet nazaj — v mili naš domači kraj. Zgoraj Hotič, kjer bodo Hočani slovesno insturirali svojega župana. In v to kličemo: Obli uspeha za korist naših občanov! Le v slog je moč.

iz najfinejšega materiala, ter pokrita večinoma z brezhibnim sumatranskim gornjim listom. Tobak za pipe pride iz Amerike. Smodka stane povprečno, za običajno dobro kvaliteto, 10 centov, to je Din 2.20, cigareta pa 3 cente, to je 6 para. Le nervoznejši in gizdavi mladi ljudje bodo prižgali cigareto.

Čitanje časopisov je pri zapadnem Evropejcu in Amerikancu drugačno opravilo nego pri nas. Najvažnejši del lista je posvečen gospodarstvu, saj to je naravno pri trgovskih narodih. Borzno poročilo zavzema celo ogromno stran ali pa še več. Efekti razpadejo v državna posojila, kjer so našete skoraj vse države na svetu, ker Holandija posoja svoj denar na vseh kontinentih, na delnice in obligacije, in tu se zrcali razširjenost in intenziteta gospodarskega življenja. Ti efekti so razdeljeni po predmetu. Tu najdemo vso industrijo, ki dela po večini za eksport v holandske kolonije, in plantažna ter poljedelska podjetja sundskih otokov. Ta podjetja so zopet razdeljena po predmetih. Važno mesto zavzemajo med drugimi podjetja tobačne kulture. Tobak je tam svoboden, ne režijski predmet, in država se zadovolji s primernim obdačanjem onega tobaka, ki se konsumira v deželi eni. Tobačna industrija je steber gospodarstva, in tovarne smodk okoli Eindhovena so znane širom sveta. V Eindhovenu, v provinci Severni Brabant, je tudi sedež tvrdke Philips, ki izdeluje žarnice, in ki je znana tudi pri nas. Ta tvrdka zaposluje okoli 7000 nastavlencev in delavcev, Nizozemci so po-

nosni na taka podjetja: Stork, v Hengelo, Philips in druga podjetja, potem kolonialna podjetja, petrolejska družba in velike parobrodne linije, ki objemajo s svojimi rednimi zvezami zelo intenzivno vso zemeljsko oblo, so vsakemu Nizozemcu dokaz produktivnega genija njegovega naroda. Saj so ta podjetja nastala brez pomoči države, ker je Nizozemska država svobodne trgovine. Država se varuje, da bi iztegnila svoje nerodne prste do tako občutljivega organizma kakor je gospodarstvo. Pri nas pa država na eni strani z zaščitnimi carinami kreira tropično temperaturo za nenaravni razvoj slabotnih podjetij, na drugi strani pa s svojo nerodno šapo duši mladi zdravi napredek. Ne bom tajil, da so v naših prilikah nekatere državne odredbe na mestu, ki jih na Holandskem ne bi bilo treba, toda za tako državo gospodarsko politiko je treba veliko inteligentnejših ljudi, ki so v najintimnejši zvezi z utripajočim življenjem, nego so naši okosteneli, suhoparni birokrati. (Dalje.)

Narodno gledališče v Ljubljani.

Drama.

Začetek ob 8 zvečer.

Petek, 6. nov.: »Zimska pravljica«. Red D. Sobota, 7. nov.: »Pegica mojega srca«. Red F. Nedelja 8. nov.: Ob 3 popoldne: »Vdova Rošlinka«. Ljudska predstava pri nižjih cenah. — Ob 8 zvečer: »Kripan mlajši«. Izven. Ponedeljek, 9. nov.: »Iligenija na Tavridic«. Red E.

Opera.

Začetek ob pol 8 zvečer.

Petek, 6. nov.: Zaprto. Sobota, 7. nov.: »Don Juan«. Red E. Nedelja, 8. nov.: »Manon«. Izven. Ponedeljek, 9. nov.: Planis večer (gdna Visjakova, g. Vlček). Izven.

Snoenja operna predstava »Nabor« in »Povratka« je morala odpasti, ker je gdna Božena Potučkova obolela na angini in na zdravnikovo odredbo ni smela nastopiti. Upravi ni bilo več mogoče javiti odpovedi predstave v časopisju, ampak je šele v popoldanskih urah plakatirala odpoved. Abonente prosimo oprostjenja in jih obvešča, da dobe operno predstavo prihodnji teden.

Popoldanske predstave.

V nedeljo 8. novembra prične naša drama spet z nedeljskimi popoldanskimi predstavami. Vprizori se ob treh Golarjeva veselogra »Vdova Rošlinka« z go Juvanovo, Balatkovno ter gg. Cesarjem in Kraljem v glavnih vlogah. — Zvečer ob 8 pa je prva repriza Milčinskijeve veselo zgodbe »Kripan mlajši«. Tudi operna predstava bo v nedeljo ob 3 popoldne in sicer pri nižjih cenah. Poje se opera »Manon«.

MASCAGNI V BELGRADU.

Italijanski skladatelj maestro P. Mascagni je prišel v Belgrad. V sredo je dirigiral svojo opero »Cavallerija rusticana«, v četrtek pa Verdijevo »Aldo«.

SPOMINSKA PLOŠČA KRANJCEVICU.

Povodom 15 letnice smrti hrvatskega književnika Silvija Strahimira Kranjčevića, ki je deloval in umrl v Sarajevu, odkrijejo na hiši, v kateri je stanoval, spominsko ploščo. V muzeju pa nameravajo urediti posebno sobo z njegovim pohištvom in knjižnico.

Ljudski oder v Ljubljani

Nedelja, 8. nov.: »MLINAR IN NJEGOVA HČLA«
Popoldanska predstava, začetek ob pol 4. — Predprodaja vstopnic od 5 do 7 v pisarni Ljudskega odra, čez dan pa v društveni na bavnih zadruzi (Ljudski dom, I. nadstropje)

Lovski vestnik.

Klub ljubiteljev brakov priredi v nedeljo, dne 15. novembra tekmo psov brakov in brakov-jazbe čarjev v lovišču občine Grosuplje. K tekmi so pripuščeni psi zgoraj navedenih pasem, ki so sposobni za vpis v JRB in dobe pri smotri vsaj oreni dobro. Po prihodu vseh jutranjih vlakov v Grosuplje se zbere udeleženci na dvorišču gostilne J. Rusa; tam se bo najprej vršila smotra pripeljanih psov, nato pa je odhod v lovišče, hrib »Kam na gorica«. Psi se bodo preizkuševali posamejno po določenih pravilih, ki so bila objavljena v čepisih 21. oktobra 1924. Tekma se vrši ob vsaki vremenu; presojali bodo sodniki poznavalci te vrste psov; omenjalo se bo: način lovljenja (njenja), glas, vztrajnost in obnašanje pri ustreljenih divjaci. Po dovršeni tekmi je zopet zbirališče gostilni g. J. Rusa, kjer se razglasi izid tekme in se bodo razdelila darila in nagrade. Prijave psov za tekmo je vpsolati do 10. novembra na naslov P. Zmitnik, Ljubljana, Rimska cesta 2—II; sleer pa lahko prijavi na dan tekme pri smotri, to pa treba je plačati dvojno prijavnino. Za vsakega psa znaša prijavnina Din 5.

Poskusite

in boste prepričani, da se najbolje in najlepše a kljub temu najceneje kupi PERILO za gospod in dame v Ljubljani na Sv. Petra cesti št. 29 a

F. in I. GORIČAR.

Gospodarstvo.

Fr. Krištof, živinorejski instruktor.

Živinoreja v Ljubljani in najbližji okolici.

V mestu kakor v okolici imamo precej posestnikov, ki redijo tudi živino, predvsem krave in prašiče. Pričakovati bi bilo, da se tu redi lepa, krasna in hasnovita živina, zato ker tudi reja več stane in smiselno reje same bi morala biti v središču Slovenije na višku. Kdor pa je imel priliko kedaj ogledati si živino po ljubljanskih hlevih in v mestnem okolišju, ne more verjeti, da je mogoča taka disorientacija glede živinoreje, kakor ravno tukaj. Vzrok leži predvsem v prepogostem prekupčevanju. Največ teh rejcev kupi svoje krave na ljubljanskem sejmu, kjer se le redkokdaj pokaže boljše krava. V hlevu najdemo vsakovrstne mešanice pasem na vse načine prekrizane in tudi vsemogoče oblike se najdejo. Plemenske vrednosti nima nobena teh živali. Je nekaj hlevov, ki delajo slučajno izjemo. Krivico bi delal živinorejec, če bi omalovaževal tukajšnje živinorejce radi njih slabe reje: kakršne so navajeni, tako pa drži. Zato bi bilo za povzdigo mestne živinoreje vstvariti posebno organizacijo, bodisi živinorejsko zadrugo, ali pa živinorejski odsek, ki naj bi obstajal predvsem iz članov živinorejcev, zastopnikov mestne občine ljubljanske ter Kmetijske družbe, da se skupno zamisli moderen načrt pospeševanja živinoreje za mesto Ljubljana. Seveda se ta zadruga, oz. odsek ne bi pečal samo z organizacijo govedoreje, pač pa tudi z rejo prašičev, ovac, koz ter malih živali. Z organizacijo bi bilo mogoče pridobiti tudi več novih rejcev, ki imajo priliko, pa si ne znajo sami prav pomagati. Prva skrb nove organizacije bi bila, da poskrbi za potrebne dobre plemenjake. Zlasti primanjkuje dobrih bikov. Teh je zadostno število, pa niso sposobni. Reja nesposobnih plemenjakov ni dobičkanosna. Plemenjaki so potrebni v gotovem številu, a ti morajo biti tudi dobrega mlečnega potomstva. Vsakemu rejcu molznih krav mora biti največ ležee na tem, da si pridobi krave najboljšega mlečnega potomstva. Mlečna lastnost se prenaša po živalih moškega in ženskega potomstva na zarod in to je pravzaprav največja pridobitev za živinorejo. To podedovanje dobrih mlečnih lastnosti je mogoče doseči že v čisti pasmi, ki bi se redila v mestnem okolišju. Pri prekriževanju in mešanju raznih pasem med seboj pa ni mogoče doseči gotovega uspeha. Tako tipanje po uspehih danes ni več na mestu in moramo pač z večjo gotovostjo računati na uspehe. Gotovo se uspehi ne dosežejo tako hitro, vendar pa je treba enkrat začeti. Letošnja razstava živine na velesejmu nam je nudila kaj jasno sliko, koliko zaleže organizacijsko delovanje med živinorejci. Gorenjsko in dolensko živinorejsko okrožje je postavilo svojo enotno pasemsko živino na razstavo, bližnja okolica pa po večini samo mešanice in manjvredno živino. Ljubljanske velesejske razstave bodo nudile vsakoletno priliko pregledati uspehe živinoreje in prav prijetno bi bilo, ako bi se tudi meščanski živinorejci odzvali v večjem številu in se že letošnjo zimo pripravili

z organizacijskim delovanjem za bodočo razstavo. Da se poprej pride do uspeha, bi bila nasvetovati prodaja vseh mešanopasemskih telet mesarjem, mesto teh pa nakupiti potom živinorejskih zadrug najboljših telet, ki naj se izrede; tako pridemo najhitreje do dobrih plemenskih živali. Mogoče bi bilo organizirati skupne nakupe živali, ker to manj stane. Kmetijska družba, ki se je glasom svoje zadnje seje, posebno zavzela za pospeševanje živinoreje, bo gotovo šla mestni občini na roko. Mestna občina gotovo ne bo odrekla svojega sodelovanja in podpore, ako tudi živinorejci pokažejo svoje zanimanje. Največjo korist bi seveda imeli živinorejci. Zato, da jim stoji namesto slabe živine, jim bo stala lepa plemenska in dobra molzna v hlevih, ne bi bilo prav nič več dela in oskrbovanja, pač pa mnogo več vrednosti, po čemer mora vsak napreden živinorejec stremeti.

Anketa za udeležbo na razstavi v Filadelfiji. Ustrezaajoč naročilo g. ministra za trgovino in industrijo sklicuje Zbornica za trgovino, obrt in industrijo anketo, na kateri se bo razpravljalo vprašanje naše udeležbe na razstavi v Filadelfiji. Na anketo, ki se vrši v zborničnih prostorih v nedeljo, dne 8. t. m. ob 10. predpoldne, vabi zbornica vse zainteresirane korporacije in organizacije, kakor tudi vse tiste, ki imajo interes na tej razstavi. Vabilo velja tudi takim interesentom, ki niso trgovci ali obrtniki.

Likvidacija hranilnih vlog naših državljanov pri poštini hranilnicah na Dunaju in v Budimpešti. Na ponovna vprašanja svojih interesentov, na kak način se bodo likvidirale njihove terjatve na hranilnih vlogah pri poštini hranilnicah na Dunaju in v Budimpešti, opozarja Zbornica za trgovino, obrt in industrijo vse interese, da med nasledstvenimi državami in Avstrijo ter Ogrsko sklenjenih pogodb o likvidaciji omenjenih poštini hranilnic še niso ratificirale vse pogodbene države. Kakor Zbornica čuje, se bodo interesi po ratifikaciji potom časopisja izpozvali, da prijavi svoje terjatve.

Praška konferenca o razdelitvi predvojnih avstroogrskih dolgov. V sredo se je začela v Pragi konferenca o razdelitvi predvojnih avstroogrskih dolgov. Jugoslavijo zastopata dr. Ploj in dr. Mikšič.

Produkcija sladkorne pese v Češkoslovaški. Iz Prage poročajo, da cenijo produkcijo sladkorja v Češkoslovaški za 1925-1926 na 14.4 milijona met. stotov, medtem ko je bilo v kampanji 1924-1925 faktično 14.3 milijona met. stotov.

Izvoz železa in železnine iz Češkoslovaške v Jugoslavijo. V prvih mesecih t. l. je Češkoslovaška uvozila iz Jugoslavije za 1 milijon 760.000 Kč železa in železnine (v prvih 8 mesecih lani pa samo za 760.000 Kč). Nasprotno je znašal izvoz železa in železnine iz Češkoslovaške v Jugoslavijo v prvih 8 mesecih lani 54.960.000 Kč, v prvih 8 mesecih letos pa samo 29.130.000 Kč.

Češkoslovaškim državljanom v SHS (prijava terjatve proti poštini hranilnici v Budimpešti). Konzulat CSR v Ljubljani opozarja češkoslovaške državljanke, bivajoče v kraljevini SHS, na prijavo terjatve proti poštini hranilnici v Budimpešti, ki se vrši na podlagi razglašene ministrstva financ v so-

glasju z ministrstvom pošt CSR št. 166 Zb. zak. in naredb z dne 9. julija 1925. — Češkoslovaški državljanji, ki stalno stanujejo v Jugoslaviji in ki so lastniki terjatve iz hranilnih vlog, čekovnih računov, računov v gotovini itd. pri poštini hranilnici v Budimpešti, lahko dobe pristojne informacije radi prijavi od konzulata CSR v Ljubljani. Pri pismenih vprašanjih se mora priložiti potrebna vsota za kritje poštnine. Prijavni termin konča dne 30. novembra 1925.

Bozre.

Dne 5. novembra.

Denar.

Zagreb, Berlin 13.41—13.51 (13.40—13.50), Italija 222.10—224.50 (222.40—224.80), London 272.92—274.92 (272.97—274.97), Newyork 56.16—56.76 (55.46—56.06), Pariz 228—232 (227.6—231.6), Praga 166.625—168.625 (166.575—168.575), Dunaj 7.92—8.02 (7.92—8.02), Curih 10.86—10.94 (10.858—10.938).

Curih, Belgrad 9.29 (9.20), Italija 20.45 (20.55), London 25.15 (25.145), Newyork 519 (518.75), Pariz 20.70 (21.20), Praga 13.375 (13.375), Dunaj 73.15 (73.15).

Dunaj, Belgrad 12.54, Kodanj 175.80, London 84.3375, Milan 27.86, Newyork 708.25, Pariz 28.08, Varšava 117. — Valute: dolarji 706. lira 27.75, dinar 12.505, češkoslovaška krona 20.96.

Praga, Lira 133.25, Zagreb 60, Pariz 134.875, London 163.60, Newyork 33.75.

Vrednostni papirji.

Ljubljana, 7 odst. inv. posojilo 79 den., vojna odškodnina 310—318, zastavni listi 20—22, kom. zadolžnice 20—22, Celjska 200—202, Ljubljanska kreditna 220, Merkantilna 100—102, Kreditni zavod 175—185, Strojne tovarne 120, Nihag 39, Vevče 120—126, Stavbna družba 100—110, Šeštr 145.

Zagreb, 7 odst. inv. posojilo 77—78, vojna odškodnina 310—320, dec. 311—312, Ljubljanska kreditna 220, Hrvatska eskomptna 125—126, Kreditna 130—135, Hioobanka 70—71, Jugobanka 108—110, Prastrediona 960—975, Slavenska 49—50, Eksloatacija 51—54, Sečerana 475—505, Nihag 40, Gutmann 400—415, Slavets 145, Slavonija 45—47, Trbovlje 330—340.

Dunaj, Don.-sav.-jadr. 65.25, Zivno 78.6, Alpi- ne 28.65, Greinitz 13.9, Trbovlje 42, Hrv. eskomptna 15.3, Leykam 16.9, Mundus 93, Slavets 19.2, Slavonija 5.9.

Blago.

Ljubljana, Les. Hrastovi pragi 260, 16. 26. Ia, feo vagon nakladalna postaja 62 den., bukovi pragi 260, 16. 26. Ia, feo vagon nakladalna postaja 38 den., hmelovke 6.50—8.50 m na spodnjem koncu, 7—8 cm deb. odrgnjene na dolgo okonične zimске sečnje feo vagon nam. postaja štaj. 6.50 den.; tavolele monte feo vagon Postojna tranzit 1200 bl., testoni monte feo vagon Postojna tranzit 590 bl., drva bukova, lanska sečnja feo n. p. 20 den — Zito in poljski pridelki: Pšenica domača feo prekm. postaja 275 bl., ajda domača feo Ljubljana 270 bl., koruza nova, fasu primerno suha, feo bačka postaja kr. gar. 117.50 bl., koruza umetno sušena, feo slav postaja 160 bl.; koruza umetno sušena, feo bačka postaja 157 bl.; koruza stara, feo bačka postaja 173 bl.; koruza umetno sušena, par. Postojna 200 bl.; proso, feo prekm. postaja 215 bl.; rž feo prekm. postaja 210 bl.; kostanj jedilni, feo štajerska postaja 300 bl.; oves, feo slavonka postaja 170 bl.; oves, slavonki, rešetani, feo Ljubljana 205 bl.; oves bosanski, rešetani 195 bl.; fižol rjav, par. Postojna v egal. vrečah, b-n 260 bl.; fižol beli, par. Postojna 280 bl.; divji kostanj, feo vagon nakladalna postaja 50 den.; želod 180 bl.; ječme 200—250; konopno seme v vrečah, b-n, par. Postojna 500 bl.; laneno seme, feo kol. Ljubljana 520 den.; laneno olje, feo kol. Ljubljana 1670 den.; seno stišnjeno, feo štajerska postaja 80 bl.; seno polsladko, feo štajerska postaja 60 bl.

Na mariberski svinjski sejem dne 30. okt. t. l. je bilo pripeljanih 292 svinj in 2 kozi; cene so bile sledeče: mladi prašiči 5—6 tednov stari, komad Din 100—150; 7—9 tednov Din 180—225; 3—4 mesece Din 280—320; 5 do 7 mesecev Din 350—480; 8—10 mesecev Din 520—680; 1 leto Din 900—1100; 1 kg žive teže 11.50—12.50; 1 kg mrtve teže Din 15—17.50. Prodalo se je 186 glav.

Naše gorje...

Pismo iz Nemčije.

Bottrop-Boy, 29. oktobra.

II.

Gospod dr. Zerjav — in vsa liberalna družba — se bori samo zoper klerikalizem, nikakor pa ne zoper vero in cerkev. Jaz pa tu v Nemčiji — in menda Vi v domovini — širimo le klerikalizem, ne pa vero, in označujemo le združbo in mržnjo.

Tako mi odgovarja dr. Zerjav v »Jutru« na to, ko sem v »Našem zvonu« liberalne liste malo porešetal.

Jaz pa pravim tako: Če smo možje, ne pa hudobni otroci, potem se nikar ne prerekajmo za prazne besede, ampak preden govorimo, določimo si pojme: Kaj kaka beseda pomeni! Več ko pol stoletja se na Slovenskem bije boj in vleče pravda o klerikalizmu. — a še danes ne vemo, kaj je klerikalizem. Nobeden od tistih, ki ga pobijajo, nam še ni povedal, kaj si pri tej besedi misli. Oni si mislijo nekaj drugega, mi pa nekaj drugega. Na ta način se ne moremo razumeti. Če bo tako, bo trajal ta prepir do konca sveta, dokler bodo trije Slovenci na svetu. A na koncu sveta še vedno ne bomo vedeli, za kaj smo se prepirali.

Jaz sem v knjižici »Zločin nad domovino« trdil in dokazal, da klerikalizem imenujejo, vero pa mislijo in jo pobijajo. Ako to ni res, sem rekel, potem nam pa vendar enkrat povejte, kaj si pri besedi klerikalizem mislite; definirajte nam ta pojmi, da se bomo vedeli klerikalizma varovati, ker bi se ga radi varovali, samo ko bi ga poznali tako natanko, kakor ga poznate Vi! Nato sem jih v »Slovenec« še v dveh ali treh člankih pozival: Prosim, lepo prosim, odgovorite mi na to in na druge očitke v tej knjižici! A kakor so liberalni listi sicer zgovorni, kakor o klerikalizmu radi vsak dan pišejo, — tega, kaj si pri »klerikalizmu« mislijo, na to ni nikdo odgovoril in medih očitkov nikdo zavrnil. Utihnil so pred to knjižico kakor miške pred mačko. Reči moram, da je tudi v naših krogih knjižica premočno pažnje vzbudila; ker smem trditi, da sem z nožem neovrgljive logike seciral naš politični boj in liberalcem pokazal, kako strašno grešijo nad domovino in narodom, ko jo mrcvarijo in mesarijo s tem strašnim bojem že dolga desetletja. Obenem sem jim v imenu cele naše stranke — ne pooblaščen od nikogar, kajti krščanska stranka mora biti pripravljena za mir, če ga nasprotnik hoče dati — torej v imenu cele stranke ponudil mir: »Če ste vi pripravljene za mir, ali vsaj za neko strpno razmerje, mi smo vedno pripravljene.« Jaz mislim, da bi morala naša stranka misli te knjižice si privojsiti, če že nima prisvojenih, in to ponudbo vedno ali vsaj večkrat javno ponavljati, da bi se jasno videlo, kdo hoče mir in kdo hoče prepir, kdo je kriv tega strašnega sovraštva, ki divja med Slovenci, odkar smo se dobro narodno zavedli. — Na to mojo ponudbo in na opetovan javni poziv, naj kaj odgovorijo, niso odgovorili nič! Človek bi vendar pričakoval, če bi imeli malce miroljubnosti in nekaj resničnega domoljubja, da bodo rekli: Če ste vi res za mir, potem smo seveda mi tudi! Poručane roke ne bomo odbijali. — Toda nel

Otroka kapitana Granta.

(Potovanje okoli sveta.)

Francoski spisal Jules Verne. — Poslovenil A. B.

Vlaki so že vozili na stopet milj dolgi progi med Melbournom in Sandhurstom preko Kynetona in Castlemaina. Poleg nje pa se je gradila že tudi nadaljna proga sedemdesetih milj od Sandhursta pa do Echuke, glavnega mesta naselbine Riverine, ustanovljene pred letom ob Murrayu.

Sedemintrideseti vzporednik preseka železno cesto par milj nad Castlemainom in sicer pri Camden-Bridge-ju, mostu na reki Luttonu, enem izmed mnogobrojnih Murrayevih pritokov. Semkaj je nameril Ayrtton svoj voz. Pred njim so jezdili v diru naši jezdeci, ker so si hoteli ogledati Camden-Bridge. Velika radovednost jih je gnala k reki.

Gosta množica naseljencev se je valila k železniškemu mostu. Stanovalci iz sosednjih vasi so zapustili svoje domove. Pastirji so zapustili črede in se gnetli proti mostu. Slišati si mogel klac, ki je šel od ust do ust:

»K železnici! K železnici!«

Zgoditi se je moralo nekaj posebnega, da je bilo vse ljudstvo tako razburjeno. Morebiti velika železniška nesreča?

Glenarvan in za njim tovariši so vzpodbodili konje. V par minutah so bili pri mostu. Tam so takoj videli, čemu ta množica.

Zgodila se je bila velika nesreča. Sicer ni trčil vlak na vlak, toda vozovi so skočili s tira in, kar je najhujše, padli v globoko vodo. Take nesreče se pripete navadno le na dolgih ameriškanskih progah. Reka Lutton, ki je tekla pod mostom, je bila vsa zajezena z ostanki razbitih vozov in lokomotive. Bodisi, da se je udri most pod preveč obteženim vlakom, bodisi, da je skočil ta s tira, žalostna resnica je bila ta, da je skočilo v reko Lutton za lokomotivo še pet voz, samo šesti je po čudovitem naključju ostal na mostu, par pedi od prepada. Strgala se mu je zvezna veriga. Spodaj pa ni bilo videti drugega kot grozo vzbujajoč kup okajenih in zvitihi osi, razbitih voz, skrivljenih trač-

nic in zogljenih prečnic (traverz). Kotel, ki se je bil pri udarcu razletel, je vrzel razbite plošče in delce na velikanske daljave. Iz vsega tega kupa brezobličnih predmetov so sikali ognjeni jeziki in krožili krožki pare, pomešani z umazanim dimom. Po strašnem padcu še strašnejši požar! Tu pa tam je bilo videti sledove krvi, raztresene ude, zogljena telesa. Nihče se ni upal reči, koliko žrtev je pokopanih pod razvalinami.

Glenarvan, Paganel in major so se pomešali med množico in poslušali, kaj pravijo ljudje. Vsakdo je skušal najti kako razlago za nesrečo, medtem ko je pomagal pri reševanju.

»Most se je udril, je dejal prvi.

— Udril! so mu odgovarjali ostali. Kako se bo udrl, ko je pa še cel! Pozabili so ga spustiti, ko je pridrvel vlak, to je vse.«

Most je bil premečen, da so ga mogli odpirati za ladje. Čuvaj ga je v neodpušljivi nemarnosti pozabil zapreti, in vlaku, ki je drvel z nepopisno naglico, je naenkrat zmanjkalo tal, da se je zaletel naravnost v reko. Ta domneva je postala še verjetnejša, ko so zapazili, da je polovica mostu pod razvalinami, druga polovica pa visi nepoškodovana na nasprotnem bregu na težkih verigah. Nobenega dvoma več! Čuvajeva nemarnost je povzročila strašno katastrofo.

Nesreča se je pripetila ponoči in sicer brzemu vlaku št. 37, ki je odšel iz Melbournu zvečer ob enajstih in petintrideset. Moralo je biti okoli četrta na četrto jutraj, ko se je privozil do camdenskega mostu po petindvajsetminutni vožnji s postaje Castlemaine in se ponesrečil. Popotniki in uradniki v zadnjem vagonu so hoteli takoj poiskati pomoči, toda brzovojni drogovi so bili razmetani po tleh, brzovoj ni bil uporaben. Šele po treh urah so dospeli oblasti iz Castlemaina na kraj nesreče. Tako je bila šesta že proč, ko je začel generalni nadzornik gospod Mitchell z reševalnimi deli. Pri tem so mu pomagali domači naseljenci, pastirji in oddelek varnostne straže pod poveljstvom policijskega častnika. Najpreje je šlo za to, da omeje in pogasijo ogenj, ki je lizal kup razvalin z neverjetno silo.

Par ožganih trupel, ki jih ni bilo mogoče spoznati, je ležalo pod nasipom. Nobenega španja ni bilo več, da bi rešili še kako življenje iz razpaljene

grmade. Ogenj je brzo uničil še ono, kar je pustilo razdejanje. Izmed popotnikov, ki so bili na vlaku, jih je ostalo živih samo desetorica iz zadnjega voza, vsi ostali — in bogve koliko jih je bilo — so plačali vožnjo s smrtjo. Železniška uprava je odposlala na kraj nesreče stroj, ki naj bi prepeljal preostale nazaj v Castlemaine.

Med tem se je dal lord Glenarvan spoznatí generalnemu nadzorniku. Začel je pogovor z njim in s policijskim častnikom. Ta poslednji je bil suh dolgin, neverjetno hladnokrven. Če je imel kaj srca, ga gotovo ni kazal v obrazu. Stal je pred to nesrečo kakor matematičar pred problemom. Hotel ga je rešiti in dobiti iz njega neznanke. Ko je dejal Glenarvan: »Kakšna nesreča!« mu je odgovoril priprosto:

— Kaj nesreča! Še vse kaj lepšega, mylord!

— Kako lepšega! se je razburil Glenarvan, ki so ga častnikove besede neprijetno dirnile, kje najdete v nesreči lepoto in kaj more biti še lepše?

— Zločin!« je odvrnil mirno policijski častnik.

Glenarvan ni imel časa, da bi se zgrozil nad častnikovo modrostjo. Obrnil se je k gospodu Mitchellu in ga pogledal vprašujoče.

»Da, mylord,« je odgovoril generalni nadzornik, dosedanja preiskava je že prinesla gotovost, da je nesreča le posledica zločina. Zadnji voz, ki je vozil tudi prtljago, je bil oplenjen. Preostale potnike je napadla četa šestih ali sedmih zločincev. Most ni ostal odprt po nemarnosti, to se je zgodilo vedoma. Če pomislite še, da je železniški čuvaj izginil neznan kam, boste sami mnenja, da je lopov soudeležen pri zločinu.«

Ko je generalni nadzornik tako in podobno modroval, je policijski častnik zmajeval z glavou.

»Vi pa menda niste mojega mnenja?« ga je vprašal gospod Mitchell.

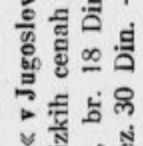
— Ne, vsaj kar zadeva krivdo železniškega čuvaja, vam ne morem pritrditi.

— In vendar si morete razložiti zločin le na ta način, da so ga izvršili divjaki s pomočjo železniškega čuvaja, saj sami ne znajo ravnati z mostom. Da, da, bili so divjaki, ki se potepajo po ravninah ob Murrayu. Ali mari mislite, da divjaki poznajo mehanizem pri mostu?

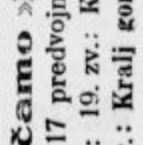
— Dejal bi, da no

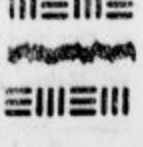
Riporočamo »Ljudske knjižnice« v Jugoslovanski knjigarni Ljubljani. 17 predvojnih zvezkov po nizkih cenah ter nova ilustrirana zvezka: 19. zv.: Kazan, volčji pes, br. 18 Din, vez. 30 Din 20. zv.: Kralj gorá, br. 18 Din, vez. 30 Din.

Riporočamo »Ljudske knjižnice« v Jugoslovanski knjigarni Ljubljani. 17 predvojnih zvezkov po nizkih cenah ter nova ilustrirana zvezka: 19. zv.: Kazan, volčji pes, br. 18 Din, vez. 30 Din 20. zv.: Kralj gorá, br. 18 Din, vez. 30 Din.

Riporočamo »Ljudske knjižnice« v Jugoslovanski knjigarni Ljubljani. 17 predvojnih zvezkov po nizkih cenah ter nova ilustrirana zvezka: 19. zv.: Kazan, volčji pes, br. 18 Din, vez. 30 Din 20. zv.: Kralj gorá, br. 18 Din, vez. 30 Din.

Dokaz, da nič odgovoriti ne morejo, da so torej res krivi vsega boja in sovraštva, da se pa kljub temu poboljšati nočejo, marveč zoper svoje boljše prepričanje na vsak način in za vsako ceno hočejo imeti boj, prepir, sovraštvo z vsemi njegovimi strašnimi posledicami za domovino in narod.

Zdaj veste, liberalna gospoda, zakaj sem tako hud na liberalne časnike. Zato ker sem se, če bi ne bil že prej vedel, ob tej priliki evidentno prepričal, da hočete za vsako ceno prepir med brati, vojsko in sovraštvo. Zato ker sem sovražnik sovraštva, ker ljubim mir in ljubezen nad vse, zato sem hud na tiste, ki sovraštvo sejejo, ljubezni in miru pa nočejo in nočejo. In zato, ker res ljubim narod in domovino, ker ji želim dobro, ker bi jo videl rad ujedinjeno, ne samo po državnih mejah, ampak po srcih; zato ker me boli, ko vidim, kako jo na križ pribijajo in mučijo, kakor da je že drugi ne dostil...

Imel sem s knjižico gotov namen. Najboljši seveda. Namreč ta, da bi se naša domača vojska nehala ali vsaj ublažila. Nisem pisal zato, da bi samo očital in dražil. Kaj pa to komu koristi! Želel sem pripomoči do miru. V ta namen sem mislil, da moram liberalcem njih grehe nad domovino prav živo in brez pridržka naslikati, da se bodo spoznali, zavedali, kaj delajo, in potem poboljšali. — Nama seveda nisem prav nič dosegel. Morda je bila napaka ne samo na njihovi, ampak tudi na moji strani. Pisal sem preerealno, slikal preživo, žigosal morda preostro. Očitki so bili, četudi upravičeni, vendar tako pekoči, da jim jih je bilo težko priznati.

Zdaj, ko bivam v tujini, daleč od doma, se mi ta večni domači strastni boj, o katerem berem dan na dan, še bolj gabi. In me grabi, kakor grabi n. pr. obmeje Slovence, ki imajo od tega samo žalost in škodo. Človek bi rad bral kaj veselega iz domovine, — a mesto tega prepir in boj dan za dnem brez konca. — Vi ne veste, kako se Slovenija iz daljave vidi majhna!... Tako smo majhni, če se primerjamo z Nemci, in ta pest ljudi, — stiskana od vseh strani, — se pobija med seboj za žive in mrtve! Vihar v kozarcu vode! Smešno in ostudno obenem. Kakšen dobiček pa imate od tega? Sosed ne pogleda sosedu, brat ne brata. Vojska že v vsaki vasi. To je ves Vaš dobiček, drugega ni kaj pokazati. »Klerikalizem« je danes tako močan kakor pred dvajsetimi leti, če ne močnejši. Čemu torej toliko krika dan na dan za brezplodno stvar? Samo da se sovražimo in grdo gledamo in za nič drugega. Življenje v Sloveniji je zaradi tega tako pusto, da sem vesel, ko sem v Nemčiji...

Toliko imate drugega koristnega in potrebnega dela, a zanj nimate smisla, nimate časa, nimate popirja in črnila, ker ves čas, vse moči, ves popir in črnilo požre samo prepir. Kaj storite zoper pičkanje in surovost, ki jo je toliko med ljudstvom? Nič! In koliko je narodnega dela samega! Čudom sem se čudil, da ste se letos tako razgreli za Koroško, ko dobro vem, kako ste bili sicer hladni. Ko sem hotel pred par leti oživetiti podnebno akcijo za Primorsko, prišel si z Goriskega, nisem mogel nikodar za to zguncati. Kadar je velika sila, malo zakričite, pa je vsega konec; brž nato si skočite v lase in se ravsate naprej, na trpeče brate pa pozabite. Znano mi je, da se je pred dvema letoma imela osnovati v Ljubljani slovanska organizacija, da bi drugi Slovani kaj pomagali v narodni stiski. Povabljeni može so prišli sku-

paj, misel odobrili in potem — ni bilo nič. Še Ivan Hribar je odpovedal. Za pozitivno narodno delo ste pravi slabotiči, za domači prepir pa junaki! Sosedni narodi se Vam lahko smejejo in si mislijo: S temi bomo lahko opravičili! In so res... Prav je povedal gospod Finžgar v Mariboru: »Vsak narod ima tako usodno, kakršno zasluži. Če nismo vredni, da živimo, pa izginimo!«

Te in take reči sem premišljeval doma in jih premišljujem tukaj. Kaj bi mogel narediti, da bi bilo tega medsebojnega preganjanja enkrat konec?... Hodeč po nemških tleh in zroč nemško življenje ter primerjajoč je z našim, sem sklenil, da spisem novo knjižico »Naše gorje«, v kateri bi še enkrat apeliral na slovensko javnost in zaklical vanjo: Mir! Za božjo voljo, mir! Naše dvojno strašno gorje: eno onstran meja, pritisk vnanjih sovražnikov, drugo v mejah Slovenije same, sovraštvo med brati samimi. Eno strašnejše od drugega. Drugo morda še strašnejše od prvega.

Kar mi pride tale polemika z liberalnimi listi kot zaželjena prilika, da povem tukaj v »Slovenku« svoje misli. Malo potrpite, bom kmalu na koncu! Potem govorite, če imam prav — ali ne! Janez Kalan.

V dolini smrti.

Najkrvoločnejše indijansko plemo. — Dežela zlata in dijamantov. — Kaj pripoveduje raziskovalec Smith.

Sredi daljnega in neraziskanega področja v notranjosti Brazila, ki se razprostira med rekama Rio Roosevelt in Rio Paraguy, leži dolina, ki ima mračno ime »Dolina smrti«. To ime nosi zato, ker se tisti, ki so se drznili prodreti v te kraje, nikdar več niso vrnili domov, ker so izginili brez sledu in glasu... Tudi reka, ki teče po tej dolini, se imenuje Reka smrti. Po celem tem ozemlju prebivajo divja indijanska plemena, ki so se umaknila semkaj pred prodirajočo civilizacijo. Med temi Indijanci so najkrvoločnejši Chervanti. Gorje belokožcu, ki zaide med nje. On postane gotovo žrtev 2 in pol metra dolgih pušč, omočenih v absolutno smrtno. Vjetim belokožcem osekajo Chervanti glavo, ki jo najprej izsuše s tem, da jo zakopljejo v vroči pesek, potem pa jo vso pobarvajo s pisanimi barvami in jej zataknejo nekatere umetne oči. Te lobanje so bojne trofeje, ki jih hranijo v posebnih kočah.

Nedavno tega je neki Anglež po imenu Francis Gow Smith z več tovariši napravil ekspedicio v deželo teh divjakov. Vendar se je moral že na pol pota vrniti. Sklenil pa je za trdno, da napravi prihodnje leto tjakaj novo ekspedicio, od katere si obeta boljših uspehov.

Smith pripoveduje, da so kraji, ki jih je raziskal, brez dvoma silno bogati zlata in dijamantov. Vegetacija je nepopisno bujna in raznolična. Tudi bogata je ta dežela na drugih manj razveseljivih stvareh: strupeni golazni in divjih zverinah. S tem, da je Smith obdaroval Indijance s tobakom in sladkorjem, Indijanke pa razveselil z zelenimi srajcami, se mu je posrečilo pridobiti si njihovo prijateljstvo. No, zaupati jim vseeno ni smel mnogo, posebno ponoči ne, ker je »vojni svet« zbroval noč in dan in utegnil priti do kakšnega, za belokožce neprijetnega sklepa. Zato je Smith ponoči previdno ostajal na svoji barki, čeprav mu je tam pretila nevarnost od strupenih vodnih kač, ki jih tam kar mrgoli in ki napadejo človeka tudi v čolnu.

Pet dni zaporedoma je plula ekspedicio po reki navzgor. Scenerija, ki se jim je odpirala, jim je dajala neizbrisne vtise. Bregove reke so obdajali gosti, temni pragozdi, polni najraznovrstnejših živali, pisanih ptic, metuljev redke lepote in nevarnega jaguarja.

Naenkrat pa se je slika izpremenila. Chervanti so gotovo bili zaključili, da belokožce ubijejo. Za drevjem so prežali divjaki v zasedi, tu in tam pa so se dvigali gosti oblaki dima, naznanjajoč sosednjim rodovom, da se bliža tujec sovražnik.

Šesti dan so Chervanti prešli v napad. Z vseh strani so zasikale pušice, in barka se je morala hitro obrniti nazaj. Le z največjim naporom veslačev se je ekspedicio rešila gotove smrti. Vendar je Smith dosti časa preživel med temi divjaki, da je vsaj nekoliko spoznal njih življenje in šege. Chervanti se tetovirajo kakor drugi Indijanci po celem telesu. Žive v enoženstvu; zakonsko nezvestobo kaznujejo z izgonom. Deklice se može s 13 letom, fantje se ženijo s 16 letom. Zakone sklepajo brez vsakih ceremonij, zato pa slave rojstvo otroka z velikimi svečanostmi. Takoj ko se je otrok porodil, ga okopljejo v mrzli vodi reke, potem pa se začne velika gostija.

Smith je prinesel od tega plemena veliko zanimivih predmetov in fotografskih slik.

Dopisi.

Z Gorenjskega. V veliki gorenjski vasi Smlednik stoji skoro nova dvorazredna šola, v katero je razen Smlednika vsolanih še več drugih večjih vasi. Dasiravno je v šoli preskrbljeno za stanovanje upravitelja in učiteljice, vendar stoji šola že od 1. septembra, to je od začetka šolskega leta popolnoma prazna in otroci ne morejo hoditi nikamor v upravitelja in učiteljice vendar stoji šola že od danes ni došla v Smlednik nobena učna moč. Enkrat je prišla pogledat neka učiteljica, a potem se ni več prikazala. Dan na dan čitamo v časopisu, koliko imamo v Sloveniji preveč učiteljskih moči, zlasti v ljubljanski oblasti, kar je naravno, če na drugi strani šole prazne stojijo in se ne more vršiti nikak pouk. Prizadeti starši so se radi tega že večkrat oglašili v Ljubljani, toda enkrat ni na razpologo g. veliki župan, ki nima slučajno takrat ure sprejema, ali pa zopet isti dan, ko se prizadeti ponovno oglašijo, ne uraduje g. prosvetni šef. Starši so obupani in ne vedo kaj početi in kam se obrniti, da bi njihovi otroci prišli do rednega šolskega pouka. Radi tega se obračamo na gg. poslance, da v Belgradu pošteno zaropotajo. Pri tem pa pravijo naši kmetje: Poprej smo plačevali davke in imeli šole, sedaj pa plačujemo samo davke, ne dobimo pa nič.

Sklepdrovec pri Zagorju ob Savi. Na praznik Vseh svetnikov je šel okoli poldne šentjurski nadučitelj na postajo Zagorje. Med potjo sreča tri mlade rudarje, ki so bili očitno vinjeni. Nadučitelj se jim je mirno umaknil ter hitel dalje. To pa ni bilo enemu najbolj vinjenemu rudarju všeč in se je nadučitelja dejansko lotil s kamenjem. — Ali se res vračajo na Kumlansko albanke razmere? Ni čudno, da je pred leti zahteval šentjurski g. župnik za to pogorje posebno orožniško postajo, ki pa je bila radi stanovanjske stiske (?) ukinjena.

Novo mesto. Predpreteklo nedeljo je priredilo tu Kat. slovensko prosvetno društvo »Soča« koncert in predstavo. Na vzporedno so bile pevske točke, deklaracije, citiranje in igranje na klavir in violino ter po Jakobu Aleševcu prirejena veselogra »Visoki Čr«. Prireditelj je bila dobro obiskana. Tudi uspeh je bil na splošno dober, posebno petje mešanega zbora je ugajalo. Primerno so rešili svoje vloge tudi igralci, da je bilo smeha dovolj. Program je bil nekoliko preobširen, tako da bi brez škode odpadlo igranje na violino. Citiranje je bilo dobro, istotako deklamiranje. Zelimo, da društvo kmalu zopet priredi kaj zanimivega in zabavnega.

Kupujte srečke

Dij. podp. društva v Ljubljani!

Cerkveni vestnik.

Dekanija Semič ima pastoralno konferenco v četrtak 12. novembra v Črnomlju. Začetek točno ob pol 11 dopoldne.

Konferenca Sodalitatis za kranjsko dekanijo se vrši dne 11. novembra v Trzinu. Pričetek ob 9 dopoldne z nastopom v 2. razredu deške osnovne šole.

Orlovski vestnik.

Odseke ljubljanskega okrožja opozarjamo na tečaj za vaditelje višjega naraščaja, ki se bo vršil v nedeljo 8. novembra v telovadnici Ljudskega doma ob pol 9 dopoldne. Vaditelji naj prineso s seboj telovadne čevlje.

Naznanila.

Strokovna zveza javnih nameštencev naznanja, da se vrši izredni občni zbor dne 7. novembra 1925 v prostorih 1. del. kons. društva, Kongresni trg 2 s sledečim dnevnim redom: 1. Sklepanje o spremembi pravilnika, 2. slučajnosti (važne zadeve). Eventualni predlogi naj se pošljejo društvenemu odboru vsaj en dan pred izrednim občnim zborom na Stari trg 2, 1.

Otvoritevno predavanje v društvu »Soča« v Ljubljani. Ob priliki zopetnega slovenskega prenosa Njegoševih ostankov v grobnico na Lovčnem se je po celi kraljevini in javnih predavanjih podarjal pomen tega neumrljivega pesnika. Društvo »Soča« začne letošnjo serijo svojih predavanj v soboto 7. novembra ob pol 8 zvečer v salonu pri »Levcu« s predavanjem o vladiki Njegošu. Govoril bo prof. Zgrabljik. Vabljeni Sočani in prijatelji društva. Vstop prost.

Turistika in sport.

ITALIJA : JUGOSLAVIJA 2 : 1 (2 : 1).

Včeraj smo na kratko poročali, da se je končala tekma med nogometnima reprezentancama Italije in Jugoslavije, ki se je vršila 4. novembra v Padovi, z zmago Italije v razmerju 2 : 1. Danes dostavljamo nekoliko podrobnosti.

Jugoslovansko moštvo je bilo sestavljeno iz igralcev zagrebških klubov Haška in Concordije, belgrajske Jugoslavije in splitskega Hajduka. V prvem polčasu je igral levega branilca Pažur (Concordija), po pavzi ga je zamenjal Ivković. Sestava moštva je bila sledeča: gol: Friedrich (Hašk); branilca: Vrbančič, Pažur (oba Conc.), oz. Ivković (Jgsl.); halfi: Marjanovič, Premrl, Križ (vsi Hašk); napad: Grdenič (Hašk), Jovanović (Jgsl.), Benčič (Hajduk), Petković, Sekulič (Jgsl.). — Italijani so postavili proti temu moštvo svoje najboljše moči. Vsled večje hitrosti in bolj razvite tehnike so bili v splošnem nekoliko boljši od Jugoslovancev. Na njihovi strani sta se posebno odlikovala napadalca Cevenini in Scavija. Slednji je dosegel tudi oba gola za Italijo. V celem igroju Italijani temperamnten in zelo hiter nogomet. Izvrstni so v igri z glavno. Igrajo pretežno visoko. Napadalna vrsta ne polaga preveč pažnje na skrbno in precizno kombinacijo, zato pa je vsak posamezni napadalec zelo prodoren in hiter ter razpolaga z nevarnim strelom.

Naše moštvo je imelo svojo najzanesljivejšo oporo v goalmanu Friedrichu. V drugem polčasu je popolnoma zadovoljila tudi obramba Vrbančič-Ivković. Izvrsten je bil Benčič, ki je v 29. minuti dosegel gol za Jugoslavijo, nadalje v napadu še Sekulič. Grdenič je bil premalo zaposlen; Petković in Jovanović sta bila indisponirana. Slabo so se obnesli vsi trije halfi; tu leži tudi vzrok, da so Italijani v polju prevladovali.

Tekmi je prisostvovalo nad 15.000 gledalcev. Publika je sprejela naše moštvo s simpatijami, tudi oficijelni sprejem je bil zelo prisrčen. Tekmo je vodil dunajski sodnik Braun.

Italijanski listi večinoma izražajo razočaranje nad tesnim rezultatom. S svojim moštvom niso povsem zadovoljni.

V nedeljo igra jugoslovansko moštvo v deloma spremenjeni sestavi proti reprezentanci Južne Italije v Neaplu.

Poizvedovanja.

Naša se je rjava listnica. Dobi se na Sv. Petra cesti 6-1.

Naša se je pretekli mesec srebrna zapestnica pred Mestnim domom. Dobi se: Valvazorjev trg št. 7, III.

Originalne (prave) potrebščine fixat in preservata za Oplograph dobite edino le pri L. Baraga, Selenburgova ul. 6/1. Telefon št. 950

MALI OGLASI

Vseka drobna vrstica Din 1.50 ali vsaka beseda 50 par. Najmanjši 5 Din. Oglasi nad deset vrstic se računajo više. Za odgovor znakom!

PRODAJALKO

čevljev, le prvovrstno moč z večletnimi spricvali — sprejme »VOIKA«, Ljubljana, Krekov trg. 7455

UČENEC

pošten staršev in dober računar, se sprejme v trgovino Fr. Prijatelj, Trzin, Dolenjsko. 7451

Išče se gospodinja

in dobra kuharica, srednjih let, iz boljše rodbine k samostojnemu gospodu. — Ponudbe na upravo lista pod »Dobro preskrbljena« 7430.

Mesto prodajalke

išče gospodična v trgovini v mešanem blagom, katera bi tudi rada v prostem času pomagala pri gospodinjstvu. — Ponudbe prosim na upravo lista pod »Pridna št. 7444«

Iščem kompanjona

ena ali več, za gradnjo stanov. hiš; glavnicca deleža se sprejema po zmožnosti. — Natančna pojasnila se zvedo pri Maksu Derenda, gostiln. in mizar, Sevnica ob Savi. 7449

VAJENCA

za krojaško obrt sprejme takoj A. PRESKER, Ljubljana, Sv. Petra cesta 14.

Kdor je našel

v terek zvečer na Dolenjskem kolodvoru ZLATO URICO z monogramom M. K., naj jo vrne proti nagradi na upravo »Slovenca«.

Odda se v bližini Trbovelj gostilna na račun

špecer. trgovina v najem proti primerni kavciji. — Poizve se v upravi »Slovenca« pod št. 7461.

Prodajam HIŠO

18 sob, 3 kleti, 1 hlev, drvarnice, 2 orala zemljišča, vse močno zid. in v dobrem stanju, v bliž. so 3 tovarne, 3 min. od žel. post. Sevnica. Cena 250.000 Din, plačilo po dogovoru. — Dalje 10 malih stavb. prostorov na istem mestu, meter² po 13 Din; če kupec želi, mu postavim na tem mestu stanov. hišo za 25.000 Din. Natančna pojasnila se zvedo pri Maksu Derenda, gostilničar in mizar, Sevnica ob Savi. 7449

ZDRAVNIK

dr. JOS. STOJC

radi selitve na Resljevo cesto št. 12 ne ordinira do 12. nov.

DRVA - CEBIN

Wolfova ulica 1/III. — Telefon 56

JEČMEN ZA KRMO

nudim po Din 220 in 200;

FIZOL ZA KRMO

po Din 100.—;

FIZOL ZA PREHRANO

po Din 200.—;

PŠENIČNO KRUSHO MOKO

po Din 275.—;

PŠENIČNE OTROBI

po Din 175.— za 100 kg.

Fran Pogačnik

Ljubljana, Dunajska c. 36.

Vsa pečarska dela

zastonj onemu, kateri mi dá STANOVANJE sobo in kuhinjo. — Naslov pove uprava »Slovenca« pod št. 7423.

JABOLKA (namizna)

različne vrste — razpošilja vsako množino tvrdka Peter Šetina, Radeče p. Zidanem mostu. 7378

Prodajam CITRE

po nizki cen. Hrenova ul. 20

OKROGEL

GABROV LES

Kupim od 1. novembra do 1. aprila vsako množino okroglega gabrovega lesa, od 25 cm debelosti in 1 m dolgoti naprej; in vsak meter se dopušča po ena zdrava grča. Zanesljivo plačil! Stavite vaše ponudbe franko vagon na naslov: Dragotin Korošec, Rečica ob Paki.

OREHE, JEŽICE, Enodružin. hiša

suhe hrške, suhe GOBE in druge deželne pridelke ponudite tvrdki PETER ŠETINA, Radeče pri Zid. mostu. 7376

CEMENT GIPS

H. Petrič Ljubljana Gosposvetska 8 Telefon 343

Vsakovrstno

zlato kupuje

po najvišjih cenah

Černe, juvelir, Ljubljana

Wolfova ulica št. 3.

OREHE, JEŽICE, Enodružin. hiša

suhe hrške, suhe GOBE in druge deželne pridelke ponudite tvrdki PETER ŠETINA, Radeče pri Zid. mostu. 7376

CEMENT GIPS

H. Petrič Ljubljana Gosposvetska 8 Telefon 343

Vsakovrstno

zlato kupuje

po najvišjih cenah

Černe, juvelir, Ljubljana

Wolfova ulica št. 3.

OREHE, JEŽICE, Enodružin. hiša

suhe hrške, suhe GOBE in druge deželne pridelke ponudite tvrdki PETER ŠETINA, Radeče pri Zid. mostu. 7376

CEMENT GIPS

H. Petrič Ljubljana Gosposvetska 8 Telefon 343

Vsakovrstno

zlato kupuje

po najvišjih cenah

Černe, juvelir, Ljubljana

Wolfova ulica št. 3.

OREHE, JEŽICE, Enodružin. hiša

suhe hrške, suhe GOBE in druge deželne pridelke ponudite tvrdki PETER ŠETINA, Radeče pri Zid. mostu. 7376

CEMENT GIPS

H. Petrič Ljubljana Gosposvetska 8 Telefon 343

Vsakovrstno

zlato kupuje

po najvišjih cenah

Černe, juvelir, Ljubljana

Wolfova ulica št. 3.